Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ,
РЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной ...1-hээ гарана | № 19 (16542) | 1984 оной январиин 22, воскресени | Сэн 3 мүнгэн.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

«РСФСР-эй ГАБЬЯАТА ЭКОНОМИСТ» ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Экономическа хүдэлмэриин талаар габьяатай байhанайнь түлөө «РСФСР-эй габьяата экономист» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

Буряадай АССР-hээ

Матвеева Мария Семеновнада — Буряадай потребсоюзай түсэблэлгын-экономическа таhагай начальник.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва. 1984 оной январиин 18.

КПСС-эй ЦК-гай ПОЛИТБЮРОДО

...ЦК-гай Политбюрогой ээлжээтэ заседани бо... ...СР-эй Верховно Соведэй hунгалтада бэлэдхэ... ...лнуудые зүбшэн хэлсэhэн байна. Нийтын эм... ...а ажалша коллективүүдэй эгээл эдэбхитэй ха... ...гаар hунгуулиин кампани үнгэржэ байна гэ... ...эгдээ. Һунгалтын урда тээхи окружной зүб... ...а хаанагүй үнгэргэгдэнэ. Коммунис парти бо... ...т гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдые, хүдэлмэришэн ...олхозно таряашадай, арадай интеллигенциин ...ү хүнүүдые, ороной бүхы нацинууд ба арад ... түлөөлэгшэдые депутадта кандидадуудаар ...алтайгаар нэрлэнэ. Һунгалтада бэлэдхэл ... политическэ үүсхэл эдэбхиие, социа... ...онойнгоо аша туhада ажалдаа шэнэ амжалта... ...лажа, hунгалта угтаха гэhэн тэдэнэй эрмэл... ...а.

...а боро газар элдүүрилэн ашаглажа эхилhээр ...ойн байгша оной март hарада гүйсэхээ байhан ...далые КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой заседа... ...хаража үзэбэ. Энэ гайхамшагта үйлэ хэрэгые ...эмдэглэхэдээ, колхоз, совхоз, агропромышлен... ...ксын предприяти бүхэнэй энэ жэлэй ба бүхы ...эй түсэбүүдые, уялгануудые заабол дүүргэл... ... хоолой программые бэелүүлгэдэ, үйлэдбэ... ...бүхы талаарнь хурдан түргэнөөр хүгжөөлгэдэ, ...хыда байгуулагдаhан хүсые үрэ түгэсөөр хэ... ... эрдэм, техникын туйлалтануудые нэбтэрүүл... ...на, совет болон ажахын органууд анхаралаа хандуулха ёhотой. Шэнэ газар элдүүрилгын 30 жэлэй ойн нэрэ зэргэдэ хүртэхэ эрхын түлөө комсомол-залуушуулай коллективүүдэй мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай, мал ажал дээрэ хүдэлхынь тула 50 мянган хүбүүд, басагадые эльгээхэ тухай, студентнэрэй барилгын отрядуудай бүхэсоюзна слет үнгэргэхэ тухай дурадхалнууд hайшаагдаа.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол бэелүүлгые хинажа, «Дон» түхэлэй комбайнуудые, ороohо хуряалгын бусад техникэ бүтээхэ хүдэлмэриин ямараар ябуулагдажа байhан тухай мэдээсэлые шагнаба. Наринаар хаража үзэн, СССР-эй Эдеэ хоолой программые бэелүүлгын материально-техническэ бата үндэhэ hуури байгуулгада шухала удха шанартай энэ гол зорилгые саг соонь шиидхэхэ нэмэлтэ хэмжээнүүдые абахын тула энэ асуудалда хабаатай материалнууд СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ дамжуулагдаба.

Кемеровэ хотын агаарые бузарлажа байhан тухай КПСС-эй ЦК-да орohон дохёонуудhаа уламжалан, тэдэнэй мэдэлэй предприятинуудай байгаалиие сахин хамгаалха хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ хэрэгые сахяагүй байhанайнь түлөө министрнүүд Н. С. Непорожний, А. Г. Петрищев, В. В. Листов, И. П. Казанец, В. В. Бахирев гэгшэдтэ Политбюро hануулга хээд, энэ талаар ушарhан дутуу дундануудые усадхаха эрилтэ тэдэнэй урда табиhан байна. Ажалшадай hуудал байдалые hайжаруулха хүдэлмэридэ горитой дутуу дунданууд ушарна, үйлэдбэриие комплексноор хүгжөөхын, байгаалиие сахин хамгаалха тухай хуулиие сахихын, энэ талаар hомологдоhон гүрэнэй мүнгэ зөөриие бүримүhэн ашаглахын түлөө ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ эрилтын hулаар табигдадаг байлгада КПСС-эй Кемеровскэ обкомой, арадай депутадуудай областной Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй анхарал хандуулагдаа. КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленум дээрэ соносхогдоhон нүхэр Ю. В. Андроповой үгэ соохи захяа заабаринуудта үндэhэлэн, оршон тойронхи байгаалиие сахин хамгаалгые хүтэлбэрилгын, хиналгын ашаг үрые дээшэлүүлхэ, энэ талаар министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүдэлмэриие hайжаруулха, харюусалгыень дээшэлүүлхэ тухай зохихо дурадхалнуудые бэлдэхыень СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгагдаба.

Партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, тэдэнэртэ даалгагдаhан зорилгонуудые бэелүүлхэ, КПСС-эй Уставай эрилтэнүүдые сахилгые шалгаха, партийна шиидхэбэринүүдые гүйсэдхэн бэелүүлхын түлөө кадрнуудай харюусалгые дээшэлүүлхэ талаар партийна организацинуудай шалгалтын комиссинуудай хүдэлмэриие саашадань эдэбхижүүлхэ ёhотой КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин дурадхалнуудые КПСС-эй ЦК-гай Политбюро дэмжэhэн байна.

Австриин Компартиин XXV съездын хүдэлмэридэ хабаадаhан нүхэр Н. А. Рыжков түрүүтэй КПСС-эй делегациин ажал ябуулга Политбюрогой заседани дээрэ hайшаагдаа, мүн орон доторхи ажабайдалай ба Советскэ Союзай гадаадын политикын бусад зарим асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

БААТАР АЖАЛАЙ БАТА ДҮН

Байгалай хаданууд соогуур 7 километр тухай ута тоннель малтаха хүдэлмэри 1977 оной март hарада эхилээ бэлэй. Москва, Харьков, Ленинград хотонуудай эрхим мэргэжэлтэд метро бариха тон харюусалгатай хүдэлмэридэ хабаадалсажа, гайхамшаг амжалтануудые туйлалаг байгаа. Тоннельнэ 12-дохи, 19-дэхи, 21-дэхи отрядуудай, барилга-хабсаралгын 651-дэхи, 581-дэхи поезднуудай хүдэлмэришэд Байгалай тоннель малтаха хүдэлмэридэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадажа, хараалагдаhан болзорhоо урид дүүргэбэ.

Байгша оной январиин 20-ной үглөөгүүр 1500 тонно ашаа тээhэн түрүүшын поезд Байгалай тоннелиин баруун порталда хүрэжэ ерэбэ. Ашаанай түрүүшын поездын Байгалай тоннель соогуур гараха hайндэртэ зорюулагдаhан митингые тоннельнэ 19-дэхи отрядай партийна организациин секретариин орлогшо Н. Н. Пуговский нээжэ, хүдэлмэришэн В. И. Базалийда үгэ үгэбэ.

— Эхэ оронойнгоо, түрэл Коммунис партиингаа туhаламжаар Буряадай участогай хүдэлмэришэд Байгалай тоннель бариха хүдэлмэрээ болзорhоонь холо урид дүүргэбэ. Байгалай тоннель Эхэ орондоо, коммунизмда алба хэжэ эхилбэ. Буряадай участогай хүдэлмэришэд ажалайнгаа энэ илалтые КПСС-эй Буряадай областной партийна конференцидэ зорюулна,—гээд В. И. Базалиин мэдүүлхэдэ, митингдэ хабаадагшад халуун альга ташажа, «ура» хашхаралдаба.

Проходчигууд болон транспортна барилгашадые «ГлавБАМстрой» управлениин начальнигай орлогшо И. С. Яковец, КПСС-эй Хойто-Байгалай горкомой секретарь А. А. Молитвин болон бусад амаршалба.

Байгалай тоннель соогуур ашаанай түрүүшын поезд хонгёо шангаар дохёо үгэн гараба.

К. ЖАМЬЯНОВ, манай корр.

ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНА 32-дохи КОНФЕРЕНЦИ

...ЙЛАҺАН АМЖАЛТАНУУДАА АРЬБАДХАН, ...СЭБТЭ ДААБАРИНУУДАА ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭХЭ

ТООСООТО ЭЛИДХЭЛНҮҮДЫЕ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭЛГЭ

...ТИН — КПСС-эй ...кно райкомой ...ретарь:

...нистнуудтай Же... ...ь районой пар... ...заци ургаашье, ... үзэл сурталай... ... эмхидхэлэй хү... ...энэ дүй дүршэл...

...нальна уялгаяа ...й район «Совет... ...бүхы булан хи... ...родукцияа эль... ...энь, «Теплопри... ...риборнуудые бо... ...кын хэрэгсэл... ...йн 66 оронууд... ...Тиихэдэнь хүүр... ...рэгсэлнүүдэй за... ...марай түмэр за... ... бусад районуу... ...алэн Монголой ...ублика, Вьетнам, ...аг байха юм.

...ртийна эхин ор... ... коммунистнуу... ...ргые дээшэлүүл... ...ниитын үйлэдбэ... ... түргэнөөр хүг... ...е ёhотой тэмсэл... ... зорилго табина. ...лохон үүсхэлнүүд ...ективүүдтэ үргэ... ...э. Районно мү... ...үсхэлшэ, манай ... делегат, авиа... ...дой токарь Вла... ...вич Анпилогов ...игэ даабариие ... ноябриин 1-дэ ...хайгаа элидхээд, ...оной тоосоогоор ...

...аан Тугай орден... ...о заводой, при... ...гын үйлэдбэриин ...эгдэхи автотран... ... зөөлгын пред... ...РЗ-гэй барилгын ... коллективүүд тү... ...оодо оронхой. ... бии байhан ду... ...удаа партиин рай... ...рана, ушар бай... ...жэлэн үзөөд, тэ... ...дхалгада комму... ...элсүүлнэ. Тоосоо... ...отор үйлэдбэриин ...ш» нэгэдэлэй хү... ...өөр шүүмжэлэг... ...үүра энэ коллек... ...ээрээ аргагүй хү... ...айдалда хүдэлнэ ...а хэрэгтэй. Про... ...дай горитой ал... ...эмжалан, завод ...сэд хангагдаагүй. ...барилгын хажуу... ...эриие эрхилхэнь ... Социально-соёлой ... барилга удаар...

... хүшэр байдал... ...эрммаш» нэгэдэл ... эхинhээ тэжээл ...аруулдаг түхеэ... ... үйлэдбэрилгые ... нэмээгээ. Харин ...үедэ машина бү... ...е эндэ 3-hаа 15 ...тэр ехэ болгохо

...улаагаар найдам... ... зорилго шуха... ... болоод байна.

Гэбэшье нёдондо жэл хоёрдохи ТЭЦ-эй түрүүшын ээлжээнэй барилгада табигдаhан 230 миллион түхэригэй арайл гэжэ 1 миллиониинь ашаглагдаа, мүн байгша ондо 5 миллион түхэриг ашаглахаар түсэблэгдэнэ. Иимэ удаанаар дабшаха болоо hаа, 2-дохи ТЭЦ хэзээ бүтэхэ гээшэб гэжэ асуултай болоно. Энэ асуудалые шиидхэхын тула хүсэ ехэтэй барилгын трест гү, али управлени байгуулжа, республикын барилгын бусад организацинуудые эндэ хабаадуулха хэрэгтэй. Тиихэдэ асари ехэ энэ барилгые эрхилхын тула урданай заншалта ниитын штаб бэшэ, харин партиин областной комитет болон Министрнүүдэй Совет бүхы барилгыень хүтэлбэрилхэ ёhотой.

Дээрэ табигдаhан асуудалнуудые шиидхэхын тула манай районой партийна организаци хүсэлэл оролдолгонуудаа элсүүлхэ зэргэтэй. Зүгөөр абтаhан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтын хойноhоо КПСС-эй обком мүн лэ шанга хиналта табиха болоно.

К. Д. ЛУБСАНДОРЖИЕВ — КПСС-эй Хяагтын райкомой нэгэдэхи секретарь:

— КПСС-эй XXVI съездын майн, ноябриин (1982 он), июниинь (1983 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон, манай районой партийна эхин организацинууд коммунистнуудай түрүү үүргые дээшэлүүлхэ, арбан нэгэдэхи табан жэлэй зорилгонуудые бэелүүлхэ талаар зарим тэды хүдэлмэри ябуулhан байна.

Районой промышленна предприятинууд табан жэлэй гурбан жэлэй түсэбүүдые гол түлэб дүүргээ. Колхоз болон совхозууд газар тарялан эрхилхэ онол аргануудые хүбилган hайжаруулhан, илангаяа Хяагта шадарай ажахынуудта хүрьhэ хамгаалха агротехническэ хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэhэн байна. Тиигэжэ гурбан жэлэй туршада тарялангай болон сабшалангай ашаг үрые дээшэлүүлхэ арга олгогдоhон гээшэ. «Родина», Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозуудай, Алтайн болон Хүдэриин совхозуудай таряашад гектар газар бүхэнhөө 20-hоо дээшэ центнер ургаса хуряажа шадаа. Манай ажахынууд хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ худалдаха түсэбөө дүүргэhэн байна.

Тиигэжэ районой ажахынууд гүрэндэ ороohо тушааха жэлэй түсэбые 1.5 дахин дүүргэбэ. Тэрэшэлэн хартаабха, овощ, hү болон ноohо худалдаха даабари бэелүүлэгдээ.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он), июниин (1983 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, ажалай, түсэбэй, гүрэнэй журам бэхижүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулагдаhан байна. Гэхэтэй хамта КПСС-эй райкомой, партийна эхин организацинуудай хүдэлмэридэ дутагдалнуудай олон бии байhые тодорхойлон мэдэрхэ хэрэгтэй. Районой промышленна предприятинууд гүрэнэй түсэбые нэгэжэгдэ hайнаар дүүргэнэгүй. Жэшээнь, Харанхын плавиково-шпадай уурхай, Хяагтын пивын завод гэхэшэлэн гүрэнэй түсэб дүүргэлгые ходо таhалдалда оруулна.

Районой хүдөө ажахын үйлэдбэридэ дутагдалнууд олон бии байhаар. Колхоз болон совхозууд газар тарялангаа мүртэйгөөр ашагланагүй, севооборот, газар элдүүрилгые эрхилхэ арга дүршэл районой бүхы ажахынуудта мүртэйгөөр нэбтэрүүлэгдэнэгүй. Тэрэнhээ уламжалан ороohото ургамалнуудай, хартаабхын, овощой ургаса багаар абтана, мал ажалай продуктнууд hанаhанда хүрэмэ бэшээр үйлэдбэрилэгдэнэ. Манай районой ажахынуудай түл үсөөнөөр абадаг байhыень тэмдэглэнгүй гарамаар бэшэ.

Партиин болон гүрэнэй экономическа ехэ туhаламжын аша тупаар ажахынууд олзо орошо оруулжа эхилээ. Тэрэ олзо ажахые хүгжөөлгэдэ зорюулагдана. Гэбэшье хүдөө ажахын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлгэ үшөөл гээгдэнги байна.

Хяагта город баян түүхэтэй урданай хото болоно. Гэбэшье энээниие капитальнаар заhабарилха, болбосон түхэлтэй болгохо талаар хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Мүнөө үедэ 600 гаран айлнууд муу байрада ажаhууна. Наушки станциин поселок ехэ тулюур байдалтай болонхой. Энээн тухай КПСС-эй обком болон республикын Госплан зохихо хэмжээ абаха бээз гэжэ найдагдана. Тэрэшэлэн Хяагта городые болбосон түхэлтэй болгохо, байрын гэрнүүдые, социально-соёлой объектнүүдые бариха тагаар хэмжээнүүдые абаха бээз гэжэ ехэтэ найдагдана.

В. И. АНПИЛОГОВ — Улаан-Үдын авиационно заводой токарь:

— Манай авиационно заводой коллектив үнгэрhэн жэлдэ яhала hайн үрэ дүнгүүдые туйлаhан байна. Продукци худалдаха, бүхы зүйлэй продукци үйлэдбэрилхэ түсэбүүдээ үлүүлэн дүүргээбди.

Шэнэ техникэ, түрүү технологи нэбтэрүүлhэнэй, уралан нарижуулгые саашадань хүгжөөhэнэй ашаар заводой үйлэдбэридэ оньhого техникэ тодхохо хүдэлмэри улам эршэмтэйгээр бэелүүлэгдэhэн байна.

Продукциин шанарые hайжаруулгын үрэ дүнгүүд эли бодо дээшэгүүлэгдээ. 1983 ондо заводой барилгашад капитальна hомололгонуудые ашаглаха түсэбөө дүүргээ hэн. Тиигэжэ предприятиимнай хүдэлмэришэд 197 шэнэ квартира абаа. Заводто арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэ нилээд дээшэлүүлэгдээ.

Гэхэтэй хамта манай заводой хүдэлмэридэ горитой дутуу дунданууд ушарна. Жэшээнь, манай коллектив номенклатурын зарим зүйлнүүдээр түсэбөө дүүргээгүй, ажалай ба үйлэдбэриин журам гүйсэд hайжаруулагдаагүй, ажалай эмхидхэлдэ ехэ дутагдалнууд ушарна. Заводой партийно-ажахын эдэбхитэдэй hаяхан болоhон суглаан дээрэ коммунистнууд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд энээн тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэhэн байха юм. Тиимэhээ эдэ бүгэдые усадхан зайсуулжа, энэ жэлдэ хараагагдаhан даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ гээшэ коллективэй гэшүүн бүхэнэй уялга нэрэ хүндын хэрэг болоно.

Хүдэлмэришэн бүхэн ажалайнгаа үрэ дүнгүүдые дээшэлүүлхэ аргатай гэжэ тоолоноб. Энээнэй тула эмхидхэл хэрэгтэй. Хүдэлмэришэдэй харюусалгые дээшэлүүлхэ, түрүүшүүлэй жэшээе олоной дунда үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала. Түрүү хүдэлмэришэнэй үүсхэл эдэбхеэр бусадые зоригжуулжа, тэдэнэртэ эршэтэ ажалай абьяас бадаргаха хэрэгтэй.

Өөр тухайдаа тобшохоноор хөөрэхэмни. Табан жэлэйнгээ түсэбые 3.5 жэл соо дүүргэхэ гэhэн уялга арбан нэгэдэхи табан жэлэй эхиндэ абаа hэм. Уялгаяа 2 жэл 10 hарын туршада дүүргээб гэжэ областной партийна конференцидэ элидхэнэб. Табан жэлэй дүүрэтэр үшөө наада захань 3 жэлэй даабари бэелүүлхэ гэhэн зорилго урдаа табинхайб.

Заводоймнай олонхи хүдэлмэришэд табан жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тиин мянгаад хүн табан жэлэй гурбан жэлэй даабариие болзорhоонь урид дүүргээ hэн. 10 эрхим хүдэлмэришэд дүрбэн жэлэйнгээ даабари дүүргээд, мүнөө 1985 оной тоосоогоор хүдэлнэ.

Заводой hууринда шэнэ hургуули бариха тухай асуудал табихыемни нүхэдни гүйгаа hэн. Ушарынь гэхэдэ, манай hуур ндахи юрэнхы эрдэмэй бүхы hургуулинуудта hурагшад айхабтар олон болошонхой. Бултадаа тэдэнэр хоёр халаанаар хүдэлнэ. Илангаяа «Восточный» hууринда энэ талаар хангалтагүй байдалтай. Эндэ хэдэн мянгаад үхибүүд ажаhуудаг, тээд оройдоол нэгэ hургуули хүдэлдэг юм. Тиимэhээ энэ hуралсалай жэлдэ олон үхибүүд гэрhээ холо ошожо hураха баатай болоhон байна.

Манай hууринда ажаhуугшадта энэ асуудалые шиидхэхэ гээшэ тон шухала удха шанартай юм. Ушар иимэhээ тус асуудалые анхаралтайгаар шиидхэхыень зохихо органуудта ханданабди.

Заводоймнай коллектив 1984 оной түсэбые, арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабаринуудые дүүргэхын тула бүхы хүсэеэ элсүүлхэ юм гээд областной партийна конференциие найдуулхыемни зүбшөөгыт.

В. Ц. НАЙДАКОВ—СССР-эй Наукануудай академиин Буряадай филиалай ниитын эрдэмэй институдай директор:

Нүхэд! Ороной бүхы научна эмхи зургаануудай хүдэлмэриие эрдэм-шэнжэлгынь аша үрые дээшэлүүлхэ, арадай ажахыда хамаг туйлалтануудыень нэбтэрүүлхэ гэжэ КПСС-эй XXVI съезд, КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он), июниин болон декабриин (1983 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд бидэниие уялгална.

Эдэ бүхы зорилгонуудые бэелүүлхын тула манай республикада научна ехэ хүсэн бии гээшэ. Онсолбол, манай филиалда, hалбарита институдуудтань, дээдэ hургуулинуудта, научна бусад эмхи зургаануудта эрдэмэй 57 доктор, 877 кандидат байгаали шэнжэлгын болон ниитын эрдэмэй асуудалаар шэнжэлгэ хэжэ байдаг. Һүүлэй жэлнүүдтэ республикын үмэнэ табигдаhан бодото зорилгонуудые бэелүүлсэхэ хэрэг тээшэ эрдэмтэд эрьенхэй. Шэнэ түхэлэй техникэ, технологи, үйлэдбэриие оньhожорvулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Мүн хүгжэлтэ түгэс социализмын бодото туйлалтануудые согсолхо, социально-экономическа хүгжэлтые эрдэмэй ёhоор уридшалан тайлбарилха хүдэлмэри хэгдэнэ.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбан жэлэй туршада филиалай бүхы hалбаринуудта тон шухала теоретическэ болон практическа дүн туйлагдаа. Зохёон байгуулhан хүдэлмэриин түлөө автороска 36 үнэмшэлгэ абтаа. 176 монографи болон согсолборинууд хэблэгдээ. Филиалай эрдэмтэдэй научна туйлалтануудые арадай ажахыда хэрэглэhэн ушарhаа 9.4 миллион түхэригэй экономическа аша үрэ туйлагдаа. Мүн 2.5 миллион түхэригэй аша үрэтэй туйлалтанууд арадай ажахыда нэбтэрүүлэгдэхээр министерствэнүүдэй болон захиргаануудай мэдэлдэ үгтэнги.

Гэхэтэй хамта, эрдэмтэдэй хүдэлмэридэ горитойхон дутагдалнууд үшөөл бии байhаар. Академическэ, hалбарита болон дээдэ hургуулиин научна эршэ хүсые хамтаруулжа, үшөө ехэ үндэр туйлалта олохо талаар юумэн хэгдэнэгүй. Зарим ушарта, илангаяа хүдөө ажахыгаар элдэб захиргаанда хабаатай научна эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд нэгэл адли темые ами аминдаа шэнжэлжэ байдаг байна. Гүйхэн темые шэлэхэ ушар үшөө үгы хэгдээгүй. Хожомоо бодото байдалда нэбтэрүүлэгдэсэгүй темые диссертацинууд болгон шэлэхэ ушар үзэгдэhөөр. Манай академическэ түбые нютаг соогоо бодото научна штаб болгохын тула филиалай партком, президиум горитойхон хүдэлмэри ябуулха зэргэтэй.

Гол шухала бусад асуудалда үгэ хэлэгшэ анхаралаа хандуулха зуураа, научна шэнжэлгын, туршалгын хүдэлмэри ябуулха үндэhэн манда тулюур байна гэжэ онсолоо. Жэшээнь, геологическа институдай байшангай барилга тухай филиалай капитальна барилгын 1973 оной түсэб соо бэшэгдэнхэй байhан аад, тэрэ барилга мүнөө хүрэтэр эхилэгдээдүй.

Байгалые болон тэрэнэй ойгуурхи уhые сахин хамгаалха, гамтай hайнаар ашаглан хэрэглэхэ асуудалнуудые шиидхэжэ байхаар тусхай научна эмхи зургаанай hалбариие республика дотор байгуулхаар саг ерээ. Парти, правительствын мэдээжэ тогтоолнуудай ёhоор, манай эндэхи байгаалиин баялигуудые хэрэглэхэ талаар тусхай гурим тогтоогдонхой ха юм. Байгалай асуудалнуудые шиидхэхэ хүдэлмэридэ Буряадай эрдэмтэд эдэбхитэйгээр хабаадаhан байха. Байгал шадархи байгаалиие хэрэглэхэ политикада горитойхон нүлөө үзүүлhэн хэдэн олон дурадхалнууднай тусхай документнүүд соо hуурияа олоhон гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. Энээнтэй дашарамдуулан, Байгал тушаа шиидхэгдээгүй олон асуудалай бии байhые тэмдэглэжэ, үгэ хэлэгшэ олоной анхаралые хандуулба.

К. П. АЛЬЦМАН — Улаан-Үдын Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ нарин сэмбын комбинадай директор:

— Манай комбинадай коллектив, коммунистнууд урдань табигдаhан тодорхой зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ, үнгэрhэн гурбан жэлэй түсэбые технико-экономическа бүхы дүнгөөр дүүргэжэ, даабариhаа гадуур 21 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилөө.

Эдэ жэлнүүдтэ ажалда шэнэ техникэ үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэжэ, үйлэдбэриин шэнэ талмайнууд ашаглагдаа. Тэрэнэй ашаар мүнөө үеын шэнэ технологи нэбтэрүүлхэ аргатай болоо. Хүнүүдэй ажалай эрхэ байдалшье hайжаруулагдаа. Гол цехүүдтэ үйлэдбэриин автомат түхэлэй түхеэрэлгэнүүд тодхогдожо байна. Жэшээнь, ноohо угааха автомат түхэлэй түхеэрэлгэнүүдые тодхоhоной ашаар тэндэхи бүхы ажалые хубилгаха, гаргашыень бага болгохо аргатай болохобди.

(Эхин. Үргэлжэлэлынь 2-дохи, 3-дахи нюурта).

ҮНДЭР УЯЛГА АБАБА

Хяагтын совхозой Хирааанай hүнэй фермын коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын гурбан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар бэелүүлээ. Гүрэндэ hү тушааха 1983 оной түсэбые үнгэрэгшэ жэлэй ноябрь hарада дүүргээ hэн.

Шэнэ жэлэй эхинhээ тус коллектив эршэтэйгээр хүдэлжэ байнхай. Мүнөө үедэ hаагдажа байhан 124 үнеэнhээ 900-гаад килограмм сагаан эдеэн абтана.

Сэлэнгын районой малшадай үүсхэлые дэмжэн, фермын hаалишад малай үбэлжэлгын үедэ үнеэн бүриhөө 1000 килограммhаа доошо бэшэ hү hааха социалис уялга абанхай. Фермын түрүү hаалишад М. Г. Мулагазиева, А. М. Мостовская гэгшэд үнеэн бүриhөө 1100 килограмм сагаан эдеэ абахаар шиидээд, эршэмтэйгээр ажаллана. Эдэ нүхэдhөө hаалишад Ф. Н. Казакова, Л. В. Вострецова болон бусад гээгдэнэгүй. Малшад үнеэдтээ үгэхэ тэжээл hайнаар буйлуулна, үбhэн, hолоомон хэрэглэгдэжэ үгтэнэ.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ үнеэд олоороо тугаллана. Тугалшад М. И. Шульгина, Н. Д. Коробенкова, Т. Н. Леонова, М. В. Шульгина гэгшэд ажалдаа үнэн сэхээр хандадаг, нарай мал харууhалхадаа ехэ дүршэлтэй болоhон зон.

Фермын дэргэдэхи улаан булан hайнаар түхеэрэгдэнхэй. Малшадай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүд ходо согсологдожо байдаг. Мүнөө үедэ фермын хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдтэй, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Ю. В. Андроповой үгын тобшолол, заабаринуудтай, СССР-эй Верховно Соведэй юhэдэхи сессиин материалнуудтай гүнзэгыгөөр танилсана. Ажалша коллективэй гэшүүд түсэб даабаряа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө оролдожо байна.

А. ФАРФУТДИНОВ.

ТҮЛЭГ ДУНДАА

Хабарай тарилгада хабаадуулагдаха бүхы техникэ, машинала хаhа саг соонь hайн шанартайгаар бэлдэхэ талаар Хурамхаанай районой механизаторнуудай, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй гаргаhан үүсхэлые Ярууны районой «Комсомольский» совхозойхид халуунаар дэмжээд, энэ харюусалгатай хүдэлмэрээ эршэтэй hайнаар ябуулжа байнхай. Эндэ механизаторнуудаар хэды дуталдадагшье hаа, энэ шухала кампанияа эмхитэйгээр эхилдэг юм.

Совхозой дирекци техникэ, машина заhабарилга дээрэ дүршэл шадабаритай хүнүүдые табиhан байна. Жэшээлхэдэ, сеялкэ заhабарилгада суута механизатор В. П. Шумковой хүтэлбэри доро залуу хүбүүд Базар Батуев Владимир Аюшеев хоёр хабаадана. Эдэнэр мүнөө 16 сеялкэеэ гүйсэд бэлэн болгохоёо байна.

Трактор заhабарилха хүдэлмэри мүн лэ урагшатайгаар ябуулагдана. Эндэ зарим тракторнуудтань запчастьнууд олоор дуталдана. Иимэ хүндэ хүшэр байдалай тохёолдоошье hаань, совхозой механизаторнууд хараалhан саг соогоо бүхы техникээ бэлэн болгохо, хабарай тарилгада гүйсэд бэлдэхэ талаар горитой хүдэлмэри ябуулжа байна.

Т. БАДМАЕВА.

ЗАҺАБАРИЛГАЯА ДҮҮРГЭХЭНЬ

Шэнэ жэлэй урда тээ манай совхозой механизаторнууд хүрьhэ элдүүрилдэг, таряа таридаг техникээ түгэс заhабарилжа дүүргэhэн байна: Тусхайлбал, 26 культиватор, 40 сеялкэ, 22 плуг, борной болон катогууд гүйсэд бэлэн болгогдоо.

Ороohоной комбайнуудые үбhэ тэжээл бэлэдхэдэг машинануудые заhабарилха хүдэлмэри тусхай табигдаhан графигай ёhоор ябуулагдаа. Ороohоной 14 комбайн заhабарилагдаха hаа, мүнөө бултадаа бэлэн болбо. Трактор болон бусад техникэ бэлдэхэ хүдэлмэри түлэгтөө оронхой.

Заhабарилагшадай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Хүдөө ажахын машина техникэ заhабарилгада Владимир Тугаринов, Рафхат Башаров, Станислав Харитончик, ажахын ветеран токарь мэргэжэлтэй Александр Георгиевич Сенокосов, гагнууршад Геннадий Борисович Банщиков, Бимба Батуевич Лубсанов гэгшэд түрүүлнэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ совхозой механизаторнууд бүхы техникээ гүйсэд заhабарилжа дүүргэхээр хараална.

Б. АЮШЕЕВ, Сэлэнгын совхозой директор.

ХЭРЭГЫНЬ УРАГШАТАЙ

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй социалис мүрысөөндэ орлсоhон Түнхэнэй районой «Сельхозхимия» нэгэдэлэй коллектив нёдондо жэлэйнгээ түсэбүүдые сүм дүүргэжэ шадаа бэлэй.

Нэгэдэлэй механизаторнууд, автомашинын жолоошод горитойхон амжалта туйлаа. Тус коллектив үнгэрhэн жэлдэ продукци худалдаха түсэбөө 107.3 мянган түхэригөөр үлүүлhэн байна. Энэ хугасаа соо ажахынуудай поли, сабшалан дээрэ бүхыдөө 65.197 тонно органическа утэгжүүлгэ гаргагдаhан, мүн 8774 тонно шэнгэн, холимол минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаhан юм. Тиихэдэ 359 гектарай тарилга бог буртаг ногоонhоо сэбэрлэгдэжэ, 370 гектарта культур-техническэ хүдэлмэри ябуулагдаhан байна.

Районой нэгэдэлэй коллектив дотор дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ автомашинын жолоошод Степан Александрович Андриевский, Сергей Григорьевич Демин болон бусад олон механизаторнууд онсо шалгардаг байhан юм. Мүнөө эндэхи коллективэй гэшүүд КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхээр зоригжонхой ажаллана.

Н. ДРИГЕНОВ.

ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНА 32-дохи КОНФЕРЕНЦИ

ТУЙЛАҺАН АМЖАЛТАНУУДАА АРЬБАД...

(Эхининь 1-дэхи нюурта).

Үйлэдбэриие удаан болзороор автоматизацилһанай ашаар комбинадай коллектив КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумээр табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ аргатай болохо байна.

Саашадаа бүтээн гаргадаг продукциингаа шанарые һайжаруулха, ассортиментыень шэнэлхэ байнабди. Хэнэйшье мэдэһээр хубсаһа оёхо һайн бүд үшөөл дуталдаһаар. Худалдан абагшад шэнэ, һайн шанартай, гоё үнгэтэй бүд нэхэхыемнай эринэ. Энэ зорилгые бэелүүлхэнь тиимэ хүнгэн бэшэшье һаань, бидэ худалдан абагшадай эрилтые дүүргэхын түлөө бүхы хэрэгтэй юумэ хэхэ ёһотойбди.

Манай ажалда дутуу дунданууд, яаралтай түргэнөөр шиидхэгдэхээр болоһон асуудалнууд үсөөн бэшэ ушарна. Комбинадта ажалшадай социальна-ажаһуудалай эрхэ байдалые һайжаруулхын тула бага бэшэ оролдолго гаргагдадаг. Жэшээнь, һүүлэй гурбан жэлдэ үйлэдбэриие хүгжөөхэ, хүнүүдэй социальна-ажаһуудалай эрхэ байдалые һайжаруулхын тула 11 миллион түхэриг гаргашалагдаа. Энэ үе соо 300 байра баригдаа. Табан жэлэй һүүл болотор үшөө 200 байра ашаглагдаха юм. Комбинадай дэргэдэ магазин, овощ хадагалха түхеэрэлгэ, теплицэ баригданхай. Үдэрэй 350 хүнэй бээ үзүүлхэ поликлиникэ баригдажа байнхай.

Тиигэбэшье манайда хүнүүдэй ажалһаа гаража ошохонь баһал үсөөн бэшэ үзэгдэһөөр. Энээнэй шалтагаанинь олон. Зарим залуушуулда ажалынь тааруугүй, гурбан халаанда эмхидхэгдэдэг байна. Залуу басагад олоороо хадамда гарана, мүн залуу бүлэдэ байра үшөө үгэжэ шададаггүй байһанһаамнай болоно.

Эдэ асуудалнуудые шиидхэхэ, илангаяа үсөөн хүнтэй гэр бүлэнүүдэй байха хамтын байра өөһэдынгөө хүсөөр бариха ёһотой болонобди. Тэзд барилгын хэрэгсэлнүүд дуталдана. Энэ талаар маниие гол барилгашадтай адляар элдэб хэрэгсэлнүүдээр хангаха асуудалые шиидхэхээр болоо гэжэ һанагдана.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриин сагые гүйсэдөөр хэрэглэхэ, гурим журамые һайжаруулха талаар бэелүүлхэ юумэмнай ехэ.

Мүнөө түүхэй эдэй биишье һаань, тусгаар ээрэгдэһэн утаһанай утаһые манай трикотажна фабрикынхид ороной ондоо областьнуудһаа асарха баатай болоно. Тиимэ утаһа ээрэхэ цех-фабрика бариха гээшэ тон шухала болонхой. Тэрэнэй барилга 1988 ондо дүүргэгдэхээр хараалагдана.

Э. Ш. ЖАМБАЛОВА — Яруунын районой Мужыхын дунда һургуулиин һуралсалай таһагые даагша:

Совет засагай үедэ Буряадай АССР-тэ арадай гэгээрэлэй түйлаһан амжалта хүгжэлтэнүүд хадаа Коммунис партиин болон совет правительствын сэсэн мэргэн ленинскэ национальна политикын түйлаһан үрэ дүн, агууехэ ород болон манай. Эхэ ороной бусад арадуудай аха дүү ёһоной тупаламжын үрэ дүн болоно.

Мүнөө үедэ совет хүнүүдэй ажабайдалай бүхы һалаарида гүн ехэ хубилалтанууд боложо байнхай. Материальна үйлэдбэридэ, ниитын харилсаанда, соёл болбосоролдо тиимэ хубилалтанууд болоно. Социально-экономическа асари ехэ комплексно программанууд бэелүүлэгдэнэ, шэнэ хүниие бүрилдүүлэн хүмүүжүүлгын гол шухала асуудалнууд шиидхэгдэнэ. Юрэнхы эрдэмэй болон мэргэжэлэй һургуулиие хубилган шэнэлэлгын гол шэглэлнүүд тушаа КПСС-эй ЦК-гай проект мүнөө үедэ бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгэ боложо байна. Тус документын гол удха юун бэ гэхэдэ, хүгжэлтэ түгэс социализмын үедэхи обществын эрилтэнүүдтэй һургуулиие зохилдуулан байгуулжа, хүгжэлтын талаар шанарай шэнэ хэмжээндэ хүргэхэ гэһэн байна.

Манай һургуулида ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлгэ 1-дэхи класснаа эхилэгдэжэ, һуралсалай ябасатай нягта холбоотойгоор ябуулагдана. Һургуулидамнай ажалай һуралсалай кабинедүүд бии болгогдонхой. Мүн һургуули шадарай участок байха. Һургуули шадарай участок дээрэ хүдэлмэрилхэдөө, хүдөө ажахын үйлэдбэридэ ажаллахаар үхибүүд бэлэдхэл гарана, ургамалнуудые тарижа ургуулха талаар зарим тэды шадабаритай болоно, оршон тойронхи байгаалида, таряа тарилгада һонирхолтой болоно. Һургуули болон харьяата ажахынуудай хоорондохи харилсаае бэхижүүлхэ тушаа КПСС-эй ЦК-гай проект соо хэлэгдэһэн үгэнүүдые бидэ ехэтэ һайшаан угтаабди. Мүнөө тиимэ харилсаан хадаа хуулита болгогдохонь ха юм.

Манай һургуули «Дружба» колхоз хоёрой хоорондо һайн хани харилсаан байгуулагданхай. Залуушуулые ажабайдалда бэлдэлгэтэй холбоотой асуудалнууд, тэдэнэй ерээдүйн мэргэжэлые шэлүүлгэ хадаа һургуулиин партийна организациин болон колхозой парткомой гол анхаралда байдаг. Энэ талаар бидэниие партиин райком ехэтэ дэмжэнэ. Һурагшадые ажалда дурлуулан хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ һургуулиин коммунистнууд Е. Б. Раднаева, Э. Л. Базарова, Л. Л. Тарнуева болон бусад хүсэ шадалаа, хамаг анхаралаа зорюулан ажаллана.

Һурагшадай хүсөөр хурьгадые тэнжээлгэхын тула «Ургы» гэжэ ажалай болон амаралтын лагериие манай колхоз эмхидхэн байгуулаа. Тэрэ хадаа район дотор түрүүшын тиимэ лагерь мүн. Хоёр жэлэй туршада үхибүүд 8000 хурьга харууһалаа, шэгнүүрыень сүүдхэдэ, дунда зэргээр 100 граммаар нэмээдэг байгаа. Һурагшадай һайнаар амаржа байгаад, зохидоор ажалахын тула колхоз бүхы арга боломжо байгуулжа, һайн шанартай эдеэ хоолоор хангадаг. Һурагшадай һурган хүмүүжүүлэгшэ болгогдон, ветфельдшер С. М. Шагдаров томилогдожо, үхибүүдтэ туһалдаг, тэдэниие һургадаг, хүдэлмэриень хинан шалгадаг һэн. Үхибүүдэй амаралта ехэ һонёор эмхидхэгдэдэг байгаа. КПСС-эй болон Совет гүрэнэй эб найрамдалта гадаадын политикые дэмжэһэн митингнүүд үнгэргэгдөө һэн. Тиигэжэ үхибүүд нэгэ үдэрэйнгөө салингые Эб найрамдалай жасада оруулаа. Ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, түрүү хонишод, дайнай болон ажалай ветеранууд үхибүүдтэй уулзадаг, хөөрэлдэдэг.

Үйлэдбэриин үндэр дүн түйлаһанайнгаа түлөө 17 һурагша, 3 багша ВДНХ-гай путёвкоор шагнагдаа. 35 хүн Дунда Азиин болон Украинын городуудаар аяншалха путёвкоор шагнагдаа һэн. Үйлэдбэриин бригада ажалай табадахи четвертиин дүнгөөр район доторoo нэгэдэхи һуури эзэлжэ, горитойгоор урмашуулагдаа бэлэй. Ерэхэ жэлдэ лагериин ажал ябуулгые үргэдхэжэ, 120 тугал харууһалхаар уялга абанхайбди.

Ф. В. ХОДАКОВСКИЙ — «Н и ж н е а н гарскстрансстрой» трестые эрхилэгшэ:

—Бүхы совет арадтаяа хамта Байгал-Амарай түмэр замай барилгашад КПСС-эй XXVI съездын, партиин ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө эдэбхи үүсхэл ехэтэйгээр, шэн зоригтойгоор хүдэлжэ байна.

Гүн тайгые, хада уулануудые сүмэ сохижо гараха гайхамшагта ехэ харгын баригдажа эхилһэнһээ хойшо энэ жэлдэ арбан жэл гүйсэхэнь. Манай ороной олон үндэһэ яһатаниие холбон бэхижүүлһэн ажалша коллективүүдэй хүсөөр БАМ дээрэ энэ үе соо ехэхэн ажал хэгдээ. Хойто зүгэй шэмэрүүн уларилта районуудта хоёр тээһээ түмэр харгы табижа эхилһэн барилгашад мүнөө бэе бэедээ дүтэлөөд, бүхыдөө 250 километртэ түмэр зам табихань үлөөд баина. Тиигэжэ Лена мүрэнһөө Амар мүрэн хүрэтэр 3 мянган километрэй түмэр замаар хурдан поезднуудай гүйлдэжэ эхилхэнь холо бэшэ болоо.

БАМ-ай барилгашадай бүхы түйлаһан амжалтада Буряадай участогай барилгашадшье горитой хубитаяа оруулаа. Жэшээнь, нёдондо барилгашадай коллективүүд түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэжэ, даабариһаа гадуур 47 миллион түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хээ. Түмэр харгы Таксимо станци хүрэжэ, жэл соо 136 километртэ рельснүүд табигдаа. Буряад ороной хойто районуудаар 460 километр түмэр зам ашаглагдаба. Айхабтар орёо бэрхэтэй инженерна түхеэрэлгэнүүд — хадые сүмэлһэн тоннельнүүд амжалтатайгаар баригдана. Мүнөөдэр Байгалай тоннелеэр түрүүшын ашаанай поезд ябажа эхилбэ.

Хүрэжэ ошохонь бэрхэтэй, заха холын газар гэжэ тоологдодог байһан эндэхи районуудта социально-экономическа ехэхэн хубилалтанууд болоо. Хойто-Байгалай райондо бүхы транспорт ябана. Участогай түб Северобайкальск хото жэл ерэхэ бүри үргэдэжэ, һайхан боложо байна. Эндэ хүн зоной һууха шэнэ гэрнүүд, хүүгэдэй сад-ясли, һургуулинууд олон баригдаа. Байгал далайн уһые хамгаалха сэбэрлэлгын оньһон түхеэрэлгэ баригдаа. Мүнөө больницын комплекс, ниитын худалдаа наймаанай түб, электровозуудай нэгэдхэгдэмэл депо, һүнэй завод гэхэ мэтэ барилганууд бодхоогдожо байна. Энээнтэй хамта Кичерэ болон Уоян станцинуудта барилга баһал түргэнөөр, һайн шанартайгаар бүтээгдэнэ.

Гэхэтэй хамта түйлагдаһан зарим үрэ дүнгүүдэй хажуугаар манай коллективүүдэй ажалда дутуу дунданууд, хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд үшөөл бии гэжэ мэдэрнэбди. Түсэб даабариа, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө дүүргэдэггүй коллективүүдшье бии. Эдэ дутагдалнуудые усадхахын тула манай участогай коммунистнууд, партийна организацинууд бүхы оролдолгоёо гаргана, саашадаашье бүри ехээр гаргаха байна.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй үлэһэн хоёр жэл соо БАМ-ай барилгашад үшөөл ехэ хүдэлмэри хэхэ. Энэ үе соо түмэр харгы бүхыдөө баригдажа дүүргэгдэхэ зэргэтэй. Тиимэһээ барилгашад өөһэдынгөө арга боломжые хаража үзөөд, Агуу ехэ Октябриин 67 жэлэй ойн урда тээ гэхэ гү, али тогтоогдоһон болзорһоонь нэгэ жэлээр урид Байгал-Амарай түмэр замай бүхы утаһые холбохо зорилго урдаа табинхай. Ондоогоор хэлэбэл, үлэһэн 10 һара соо 1983 ондо бүхыдэнь хэһэнһээ 1,5 дахин ехэ ажал бүтээхэ болонобди. Энээндэ БАМ-ай Буряадай участогай барилгашад өөһэдынгөө бодото хубитые оруулха байһаниинь лабтай.

Л. Б. ВАСИЛЕНКО — Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй якорна цехэй хүдэлмэришэн:

— Заводоймнай партийна организаци, бүхы хүдэлмэришэд КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые халуунаар һайшаан угтаба. Тэдээн дотор табигдаһан зорилгонууд манай ороной экономико бэхижүүлхэ, өөрыгөө хамгаалха хүсэеэ улам хүгжөөхэ, совет арадай һуудал байдалые хэлбэришэгүйгөөр һайжаруулха талаар шэглүүлэгдэнхэй байна.

Тоосоото үе соо манай заводой партийна организаци 100 гаран хүнөөр ургаба. Партийна организациин хүтэлбэри доро заводой коллектив 1983 оной түсэбтэ даабаряа амжалтатайгаар дүүргэжэ, КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй шиидхэбэринүүдтэ харюу болгон, 1984 ондо дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялганууды абаба.

Өөһэдынгөө дундаһаа СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэһэн ехэ нэрэ хүндэ заводоймнай коллективтэ олгогдоо. Тиигэжэ дизельнэ цехэй слесарьнуудай бригадир Юрий Николаевич Родьев Союзай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн байха юм. Энэ ушар бидэнэртэ омогорхол түрүүлнэ, бүри һайнаар, үнэн шударгыгаар ажаллахыемнай уялгана.

Табан жэлэй эхинһээ хойшо заводтомнай үйлэдбэриие хүгжөөхын, тэрэнэй ашаг үрые дээшэлүүлхын, шэнэ түхэлэй продукцинуудые үйлэдбэрилэн гаргадаг болохын, ажалай эрхэ байдалые һайжаруулхын тула ехэ юумэн хэгдээ. Эдэ зорилгонуудые бэелүүлхын тула 7,6 миллион түхэригэй капитальна һомологонууд гаргашалагдаа. Үйлэдбэриин гол фонднуудай ургахатай хамта продукци бүтээн гаргалга дээшэлнэ. Табан жэлэй эхинһээ хойшо продукци үйлэдбэрилгын ургалта 10 процентдэ хүрөө. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар эдэ бүгэдэ түйлагдаһан байха юм.

Предприятиин хүдэлмэришэдэй һуудал байдалые һайжаруулха талаар ехэ юумэн хэгдээ. Гэр байрын-ажаһуудалай барилгада 4 миллион шахуу түхэриг гаргашалагдаһан, 17 мянган дүрбэлжэн метрһээ дээшэ талмайтай байрын гэрнүүд баригдажа, 365 бүлэ шэнэ байра абаһан байна. Заводой хамһабариин ажахые хүгжөөхэ талаар ехэ юумэн хэгдэнэ.

Коммунистнуудай үүсхэлээр заводой 50 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө, табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэжэ, 90 бригада, үйлэдбэриин 1500 түрүүшүүл гурбан жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэбэ. Коммунистнууд: локомотив-хабсаралгын цехһээ Глазуновой, вагон-бүридүүлгын цехһээ Поповой, кузнечнэ цехһээ Бадмаевай, түмэр хэрэгсэлнүүдэй цехһээ Ягуновагай хүтэлбэрилдэг бригаданууд мүрысөөнэй манлайда дабшана.

Гэхэ зуура манай коллективтэ үйлэдбэриие хүгжөөхэ, түсэбөө тогтууритай һайнаар дүүргэхэ, жэгдээр хүдэлхэ талаар бүхы арга нөөсэнүүд гүйсэд элсүүлэгдээгүй гэжэ тэмдэглэлтэй.

Заводой коллектив, тэрэнэй партийна организаци предприятидаа оньһон техникэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, түхеэрэлгэнүүдые гамтай наринаар хэрэглэхэ, шэнэ түхэлэй продукци гаргаха талаар тодорхой программа бэелүүлхэ зэргэтэй. Энэ жэлдэ ВЛ-80Р түхэлэй электровозуудые, 10Д100 түхэлэй дизельнүүдые заһабарилдаг, автоклавуудые шэнээр гаргадаг болохо байнабди. Түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдээ дүүрэн хүсөөрнь хүдэлгэхэ шухала. Энэ талаар заводтомнай ехэ дутагдалнууд ушарна.

Манай якорна цехэй хүдэлмэришэд, коммунистнууд үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ талаар ехэ үүсхэл эдэбхи гаргана.

С. Б. ЖАРГАЛОВ, КПСС-эй Зэдын райкомой нэгэдэхи секретарь:

— Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын гурбан жэлэй туршада областной партийна организациин хүтэлбэри доро районой партийна организаци, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, малшад адууһа малайнгаа ашаг шэмыень нэмээхэ, мал ажалай продукци үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ талаар ехэхэн ажал ябуулһан байна. Нэн түрүүн адуу малай үүлтэрыень, ашаг шэмыень һайжаруулха, тэдэниие промышленна үндэһэ һуури дээрэ гаргаха, ажахы хоорондын хамжаануудые олоор бии болгохо, мал ажалай бүхы һалбаринуудые мэргэжүүлхэ, томодхохо хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Борьёогой совхоздо эмэ хашарагуудые зүбөөр түлжүүлхэ 1200 толгойн комплекс ашаглалгада тушаагдаа һэн. Мүнөө тэрэнэй түрүүшын үрэ дүнгүүдые харахада, яһала ашаг үрэтэйнь элирээ. XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой 10 мянган эрэ түлгэнүүдые шахан таргалуулха, Доодо-Үшөөтэйн комплекс үнгэргэшэ жэлдэ тушаагдаад, мүнөө амжалтатай хүдэлжэ байна. Борьёогой совхоздо 2,5 мянган эхэ хонидые байлгаха комплекс, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 2,5 мянган толгой залуу эбэртэ бодо мал түлжүүлхэ бааза баригдажа байнхай. Эдэ бүгэдэ үнэгүй мяха үйлэдбэрилхэ, залуу малай ухэл гарзыень хороохо, эдээндэ оньһон аргануудые үргэнөөр хэрэглэжэ, малшадай хүдэлмэриень хүнгэдхэхэ хэрэгтэ зорюулагданхай бшуу.

Һүүлэй жэлнүүдтэ районой хүдөө ажахын үйлэдбэридэ бүхыдөө 19 миллион 853 мянган түхэриг һомологдоһон байна. Иигэжэ районой ажахынуудай машинно-тракторна паркнь һайжараа, шэнэдхэгдээ. Хүсэ ехэтэй олон техникэ, механизмууд абтаа. Мүнөө колхоз совхозуудта бүхыдөө элдэб түхэлэй 211 трактор, орооһоной 180 комбайн, 81 автомобиль үгтэнхэй. Тэрэнэй хажуугаар 3,5 миллион түхэригэй элдэбын техникэ, машинанууд абтаһан байна. Эдэ бүгэдэ хүдөө ажахые ашагтайгаар эрхилхэ хэрэгтэ нилээд нүлөө үзүүлхэ ёһотой.

Үнгэрһэн жэлдэ районой малшад амжалтатай ажаллажа гараа. Тусхайлбал, эдэнэр түсэбһөө гадуур гүрэндэ 4585 центнер мяха, 16,3 мянган центнер һү, 297 центнер нооһо (сэбэр утаһандань тоолоходо), 454 мянган үндэгэ худалдаһан байна. Адууһа малай тоо толгой олошороо, абтаһан продукциин шанарынь хараа байса дээшэлээ. Түсэбһөө гадуур-үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 91 килограмм һүн һаагдаа, хонин бүриһөө 170 грамм нооһон хайшалагдаа, мяханай комбинадта тушаагдаһан малай толгой бүриин шэгнүүр 20 килограммаар дээшэлһэн байна. Үнгэрһэн гурбан жэлэй түсэб мүн лэ үлүүлэн дүүргэгдээ.

Гэхэтэй хамта манай ажалда үшөө шиидхэгдээгүй асуудалнууд, дутуу дунданууд бии байһаар. Илангаяа хүдөө ажахын адууһа мал олоор гарзална, түл түрэсэ багаар абтана.

Район дотор тараан ажалнай доогуур хэмжээндэ ябуулагдана. Газар тараалан эрхилхэ галаар 93 мянган гектарта орооһо тараанай, тэжээлэй ургамалай 128 севооборот нэбтэрүүлэгдэһэн байна. Тэрэнэйнь 63 севооборотдынь мүнөө хэрэглэгдэнэ. 1985 он болотор бүхы севооборотдуудаа гүйсэд хэрэглэхээр зорилго хараалаанхайбди.

Районой ажахынуудта энэ жэлдэ хүсэд хүрэхэ орооһоной, тэжээлэй ургамалай үрэһэн бии, тиимэһээ ургасаяа дээшэлүүлхын тула агротехническэ хэмжээ ябуулгануудые сағ болзортонь үнгэргэхэ ёһотойбди. Район гүрэндэ орооһо тарея, овощ худалдалгаар ехэхэн уридэ оронхой. Ушар иимэһээ районой партийна организаци саашадаа эдэ дутагдалнууд дээрэ хүдэлхэ, тэдэнээ дары усадхаха талаар тодорхой хэмжээнүүдые абажа, байгша оной түсэбтэ даабариие дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө оролдохо болоно.

М. И. СЕМЕНОВ — СССР-эй 60 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай директор:

Ажахые эрхилэлгые нарижуулха, эмхидхэл һайжаруулха, ажалай ба түсэблэлгын журамые шангадхаха талаар КПСС-эй ЦК-гай һүүлэй жэлнүүдтэ абаһан хэмжээ ябуулганууды манай комбинадай ажалшад халуунаар дэмжэнэ. Коллективтэмнай кадрнуудые зүбөөр шэлэн хубаарилан табиха, хүмүүжүүлхэ, һургаха талаар мүн ажалшадай эдэбхи үүсхэлые дээшэлүүлхэ зорилгоор нилээдгүй хэмжээнүүд абтана. Предприятиин социальна хүгжэлтын асуудалнуудшье һайнаар шиидхэгдэдэг болонхой. Инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл шадабари дээшэлээ. Тэдэнэй 42 процентнь дээдэ һургуулитай, 42,6 процентнь КПСС-эй гэшүүд ба гэшүүдтэ кандидадууд юм. Жэл бүри ажалай түрүүшүүл залуу хүдэлмэришэд дээдэ һургуулинуудта эльгээгдэнэ. Мүнөө комбинадай стипендитэй 45 залуушуул ороной дээдэ һургуулинуудта һурана.

Тоосоото үе соо манай комбинадта бригадна гурим үргэнөөр нэбтэрүүлэгдээ. Мүнөө бүхы хүдэлмэришэдэймнай 61 процент бригаданuудта нэгэдхэгдэнхэй. Тэдэнэй 10 процентнь бригадна подрядаар ажаллана. Тиимэһээ комбинадай бригадирнуудай соведэй хүдэлмэриие эдэбхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдадаг юм. Тус соведүүд цехүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта ажахы эрхилэлгын бүхы асуудалнуудые шиидхэдэг болонхой. Тэрэнэй ашаар түсэбтэ даабарияа дүүргэдэггүй бригадануудай тоо үнгэрэгшэ жэлдэ хоёр дахин шахуу үсөөрөө.

Бригадна гуримые саашаданьнь нарижуулан хэрэглэхын тула бригадирнуудай эмхидхэхы, хүтэлбэрилхы шадабариие дээшэлүүлхэ шухала. Тиимэһээ тэдэниие һургаха хэрэг хадаа комбинадай дирекциин, парткомой онсо анхаралда табигданхай. 1983 онһоо бидэ бригадирнуудай тусхай һуралсал эмхидхэнхэйбди. Комбинадай 152 бригадирнуудай 85-ниинь энэ һуралсал гараһан байна. Бригадна гурим нэбтэрүүлгые саашаданьшье үргэдхэхөөр хараалнабди.

Түлишын-энергетическэ нөөсэнүүдые, материальна эд зөөри алмаха талаар комплексно программа комбинадта зохёогдон бэелүүлэгдэжэ байнхай. Тэрэнэй дүүргэлтые комбинадай дирекци болон партком нарин хиналтадаа абанхай юм. Жэл бүри материальна, түлишын-энергетическэ нөөсэнүүдые наринаар хубаарилха, алмаха даабари цехүүдтэ үгтэдэг. Эдэ бүхы хэмжээнүүдэй ашаар үнгэрэгшэ жэлдэ 6 миллион 500 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэ, 459 тонно условно түлишэ, 612 гекалори дулаанай элшэ алмагдаһан байна.

Ажалшадай эдэбхи үүсхэл бадаргажа, эршэтэ социалис мүрысөө эмхидхэжэ шадаһанай ашаар арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын гурбан жэлэй түсэб даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаабди. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 103,2 процентдэ хүргэгдөө. Товарна продукци үйлэдбэрилгэдэ оһодог гаргаша 3,2 процентээр хороо. Шэнэ техникэ, түрүү технологи үйлэдбэридөө нэбтэрүүлхэ түсэбнайшье дүүргэгдээ.

Түсэбтэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын гурбан жэлэй түсэбэй дүүргэлтэдэ Холтоһоной, Юнхэрэй уурхайнуудай, шанаржуулгын фабрикын коллективүүд, Б. Б. Базаров, В. И. Тугаринов, А. А. Шагдуров, М. М. Веденева, А. К. Зайцев болон бусадай бригаданууд ехэ хубитаяа оруулһан байха юм.

Г. С. СЕРЕБРЕННИКОВ—Хурамхаанай районой Һахалиин совхозой тракторна бригадын бригадир:

— Минии даадаг бригадын коллектив орооһо тараа ургуулха үнгэрһэн гурбан жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргэһэн байна. Тусхайлбал 45,5 мянган центнер орооһо абаха даабаритай һаа, тэрэнээ 66,2 мянган центнертэ хүргөөбди. Иигэжэ үнгэрһэн гурбан жэлэй туршада гектар бүриһөө дунда зэргээр 14 центнер шэниисэ, 10 центнер обёос, 12 центнер хара тараа, 6,3 центнер гэршүүхэ хуряажа абаабди. Энэмнай үнгэрһэн юһэдэхи, арбадахи табан жэлнүүдэй сасуулхада, 2 дахин дээшэлээ бшуу. Мүн лэ кукуруза ургуулха талаар амжалта түйлагдаа.

Эдэ амжалтанууд я м а р юумэнһээ үндэһэтэйб гэхэдэ, газар тараалангаа эрхилхэ талаар зональна системэ нэбтэрүүлэгдээ, газарайнгаа хүрьһые үрбүүлангүйгөөр элдүүрилнэ. Мүн лэ минеральна үтэгжүүлгэ оруулха хэрэгтэ, үрэһэнэй орооһо бэлдэлгэдэ, паар хахалалгада онсо анхарал хандуулагдаа. Һүүлэй үедэ манай бригада үрэһэ хүрэнгөөр гүйсэд хангагдадаг болонхой.

Мүнөө бидэ ерэхэ ургасын түлөө оролдожо байнабди. Хүдөө ажахынгаа техникэ машинануудые заһабарилжа түгэс дүүргэхэмнай. Мүн лэ үбэлэй һаранудта механизаторнуудай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ талаар хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Эдэ бүгэдые һайнаар эмхидхэбэл, энэ харюусалгатай хаһые богони болзорто һайн шанартайгаар үнгэргэхэ аргатай болохобди.

Хэнэйшье мэдэһээр манай районой механизаторнууд хабарай тарилгада хабаадуулагдаха машина техникые һайнаар бэлдэхэ талаар республика доторoo үүсхэл гаргаа һэн. Мүнөө энэ хүдэлмэри хаа хаанагүй эмхитэйгээр ябуулагдана.

Нёдондо манай бригада хамтын подрядай гуримаар хүдэлжэ эхилээ һэн. Жэлэй дүнгөөр харахада, энэ түрүү онол аргын ашаг үрэтэй байһаниинь элирээ. Бидэ гектар бүриһөө дунда зэргээр 8,5 центнер орооһо тараа хуряажа абаха һаа, 12,7 центнер суглуулаабди. Иигэжэ түсэбөө 149 процент бэелүүлжэ шадаабди. Бригадын гэшүүн бүхэн иимэ ургаса ургуулһанайнгаа түлөө һара бүридэ 300—350 түхэриг мүнгэ абаһан байна. Энэ түрүү онол аргаар хүдэлхын урда тээнь эмхидхэлэй хүдэлмэри нилээд ябуулаабди. Абаһан продукциингаа зэргээр түлбэреэ абадаг болоходоо, бригадын гэшүүн бүхэн ерэхэ ургасын түлөө оролдоно бшуу.

Мүнөө район дотор тракторно-тараан ажалай 10 бригада овощ, хартаабха сенаж, зеленко ургуулдаг 45 звено хамтын подрядта оронхой. Иигэжэ эдэнэр бүхы тараалангай 87,7 процентыень эрхилнэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ хамтын подряд нэбтэрүүлһэнэй ашаар хабарай тарилгые, ургаса хуряалгые богонь болзорто һайн шанартайгаар үнгэргөө һэмди. Энэ гуримаар хүдэлхэдэ, коллектив дотор ажалай журам һайнаар сахигдана, ажалай бүтээсэнь хараа байса дээшэлнэ. Бригадын гэшүүн бүхэн өөһэд өөһэдтөө эрилтэ ехэтэйгээр хандана, ээзн ёһоор хандана.

Манай бригадын саашанхи зорилгонь хадаа Хүйтэниие ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ болоно. Эндэһээ гектарай 8—12 центнер хүрэтэр ургаса хуряажа абабал, ажахын экономико эрид дээшэлхэ, мал ажалай ашаг шэмэнь һайжарха болоно бшуу. Иигэжэ бидэнэр оронойнгоо Эдеэ хоолой программа бэелүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитануудые оруулжа байнабди.

Б. Ц. ЦЫДЕНЖАПОВ—Буряадай АССР-эй прокурор:

Партиин областной комитедэй тоосоото элидхэл соо ажалай журам дээшэлүүлхэ, эмхидхэлэй ба хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие һайжаруулха талаар республика дотор хэгдэжэ байһан хүдэлмэридэ зүб сэгнэлтэ үгтэнэ. Республика доторнай хуули сахиха асуудалнууд партийна комитедүүдэй саг үргэлжын анхарал доро байдаг гээшэ. КПСС-эй обкомой, горкомууд болон райкомуудай табиһан комплексно түсэбүүдэй үндэһөөр, партийна. совет, ажахын болон хуули сахилгын органууд олониитэ эй хамта социалис хуулиие бэхижүүлхэ талаар нилээд хүдэлмэри ябуулна. Тэрэнэй ашаар яһала амжалта түйлагдаа. Гэбэшье республикадамнай олоной баялигта хайша хэрэгээр хандаха ушарнууд үшөө олон зандаа. Арадай ажахын зарим һалбаринуудта гүрэнэй зөөридэ хайша хэрэгээр хандаха, тэрэниие хулгайлха ябадал үшөө усадхагдаагүй. Илангаяа Ой модоной ажахын, Хүн зониие хангалгын министерствэнүүдэй, Мелиорациин ба уһанай ажахын министерствын, «Бурятавтотранс», «Бурятмежколхозстрой», «Бурятстройматериалы» нэгэдэлнүүдэй зарим предприятинуудта, республикын колхоз, совхозуудта гүрэнэй зөөридэ хуули бусаар хандаха ушарнууд дайралдана.

Манай хэлэн шэнжэлэлэй ёһоор предприяти, эмхи зургаан, министерство болон ажалай бусад эмхи зургаануудай зарим хүтэлбэрилэгшэд мүнөөшье болотор гүрэнэй зөөриие һайнаар бүридхэхэ ба хадагалха, ажахы доторхи хиналтын хүдэлмэриие муугаар ябуулна. Тэдэнэй нэтэрһэн зарим ушарынь өөһэдөө хулгай хэлэн, эдилгэ абаһан байна. Саг үргэлжэ хулгай хэһэн, ехэ эдилгэ абаһанайнгаа түлөө Багдариные госпромхозой директор Малевич, Улаан-Үдын госпромхозой директор Манжуев, ахамад инженер Гаськов гэгшэд сүүдлэгдэһэн байна.

Мүн социалис зөөриие харууһалха хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандадаг хүтэлбэрилэгшэдшье бии. Тэдэнэй энэ хайша хэрэг хандалгаһаа боложо, элдэб худалшад, хулгайшад олошорно. «Байкалрыбвод» управлениин начальник байһан Багинов социалис зөөри гамнан хинахаяа байтагай, өөрөө хулгайлдаг, хуули бусаар агнуури хэдэг байһан. Мүн энэ хэрэгтэ хүдэлмэрилэгшэдөөшье хабаадуулдаг байгаа.

Социалис зөөридэ эзэн буса ябадал элдэб ондоогоор харагдана. Эндэ ажалдаа залхуу залихайгаар хандалга, гүрэнэй ба ниитын зөөри урилгэ, элдэб материальна зөөри болон техникэ гамнахагүй ябадал гэхэ мэтэ болоно. Үнгэрэгшэ жэлдэ түмэр харгын вагонуудые удаарууллһанай шалтагаанаар республикын предприятинууд 1,4 миллион гаран түхэриг ялада унаһан байна. «Забайкаллес» нэгэдэлэй предприятинуудта модо алмахагүй, ашаг үрэгүй гаргаша ехээр гаргаха ушар үзэгдэнэ. Зэдын, Сэлэнгын, Хэжэнгын, Хурамхаанай районуудай зарим колхоз, совхозуудта мал ехээр гарзална. Тэдэнэй түлөө гэмэй зон зэмээ амасангүй үлэшэдэг байха юм.

Ажалша коллектив тухай хуули, ажалай журам шангадхаха талаар парти, правительствын абаһан хэмжээнүүд ажалшадай эдэбхи үүсхэл бадаргаха, үйлэдбэри дээрэ нарин журам шангадхаха талаар ехэ арга боломжонуудые бии болгоо. Энэ шэнэ хуулита ёһые зүбөөр хэрэглэһэн газарта ажалай журам шангадаһан, үйлэдбэриин эмхидхэл һайжарһан байна. Гэбэшье дутуу дунданууд үшөөл олон.

Л. А. СМОЛИНА — Бэшүүрэй районой «Победа» колхозой ахамад экономист:

— Хүдөө ажахын продукци саашадань бүри ехээр үйлэдбэрилхэ, ороной Эдеэ хоолой программые амжалтатайгаар бэелүүлхэ зорилгонуудые шиидхэхын тула түбхын түрүүн ажалай эмхидхэлые һайжаруулха, хүдэлжэ ойһан хүнүүдые зүбөөр урмашуулха, хүдэлмэриинь бүтээсые дээшэлүүлхэ, ажахын доторой тоосоо нэбтэрүүлхэ гээшэ ехэхэн удха шанартай.

Бүри 1966 онһоо хойшо манай ажахыда алмалта арьбалалтын гурим сахиха, продукциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулха, шанарыень һайжаруулха тэмсэл эхилһэн юм. Тиихэдээ бидэ экономическа зорилгонуудые шиидхэхэтээ хамта, хүнүүдые даадан хэрэгтээ харюусалгатай, гуримтай журамтай, хамтын зөөридэ гамтай нарин байхаар хүмүүжүүлхэ гэжэ оролдонобди.

Арбан жэлэй саада тээ манай колхоздо тараан ажалда бригадна подряд нэбтэрүүлэгдэжэ, механизаторнуудhай үйлэдбэрилһэн продукциингаа зэргээр түлөөһэ абаад хүдэлнэ. Энээнтэй хамта, үйлэдбэриие хүтэлбэрилхэ цеховой гурим нэбтэрүүлэгдээ һэн. Тиигэжэ механизаторнууд газарайнгаа ёһотой эзэд болоо, мэргэжэлтэдшье үйлэдбэридэ дүтэлүүлэгдээ, харюусалгань дээшэлээ. Ажахын тоосооной улам ашаг үрэтэй байхын тула тоосооной чековэ гурим хэрэглэжэ захалаабди.

Урзанда жэлһээ хойшо һү һаалиин комплексдо ажалай эмхидхэлэй поточно-цеховой технологи нэбтэрүүлэгдээд, малшадай бригада, звенонууд ажалайнгаа түлөөһые нэгэ ниитэ нарядаар абадаг болоо һэн. Бүхы комплексын ажалые зоотехник КПСС-эй гэшүүн Р. А. Смолина хүтэлбэрилдэг. Коммунист П. П. Кузнецовой даадаг үхэрнүүдые шахалгын фермын коллектив баһал хамтын подрядаар хүдэлжэ эхилһээр үнихэнэй.

Эрдэм наукын, түрүү дүй дүршэлэй түйлалтануудые хэрэглэдэг болоһоной ашаар колхоз сагай уларилай хүндэшэг байһан һүүлэй жэлнүүдтэшье тараан болон мал ажалай продукнуудые үйлэдбэрилгые нилээд дээшэлүүлжэ, шанарыень һайжаруулжа, гаргашыень хорооժо шадаа. Ажахы хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ худалдаха гурбан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ. Бүхы һүнэй 96—97 процентнь 1-дэхи сортоор, мяханда тушаагдаһан үхэрнүүдэй 70—80 процентнь эрхим тарган гэһэн сэгнэлтэтэйгээр абтана. Бүхы продукцимнай районой дунда зэргын хэмжээнһээ 12—15 процентээр хямда боложо гарана. Үнгэрһэн жэлдэ колхоз 270 мянган сэбэр ашаг олзо абаа.

Түйлагдаһан үрэ дүнгүүдтэ манай түрүү коммунистнууд А. П. Самокрутов, Н. Е. Смолина, К. А. Самокрутов, М. Г. Плюснин болон бусад ехэхэн хубита оруулна.

Зарим тэды үрэ дүнгүүдээ түйлагдабашье, манайда дутагдалнууд бии гэжэ мэдэрнэбди. Адууһа малай гарзалһанhaa боложо, горитой продукци дутуу абтана. Һүүлэй үедэ эхэ хонидһоо хурьгад үсөөн, нооһоншье бага абтадаг болоо. Колхозой правлени, партком эдэ дутагдалнуудые усадхаха хэмжээнүүдые абажа байна.

Бүхы ажалаа һайжаруулха арга боломжо, үшөө хэрэглэгдээгүй нөөсэнүүд бага бэшэ бии. Уһалагдадаг газараа үргэдхэхэ, малай үүлтэр һайжаруулха хэмжээнүүдые абаха болонобди. Энэ табан жэлдэ 700 гектар газар уһалха Хүхэнэй уһалууриин системэ баригдаха юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ колхозой түб тосхон болбосон түхэлтэй болгогдожо, хүн зоной соёл болбосоролшье дээшэлнэ. Мүнөө колхоздо бүхы гэшүүдэй 30 процентнь 30 хүрэтэр наһанай залуу хүнүүд болоно. Манай кадрнуудай гаража ошохонь үзэгдэхэеэ болинхой. Харин ондоо область, хизаарнуудһаа манай колхоздо хүдэлхөөр ерэхэ дуратайшуул олошоржо байнхай.

Г. М. БИМБАЕВ—Хориин районой Үдын совхозой ахалагша хонишон:

— КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй сессиин шиидхэбэринүүдые, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Ю. В. Андроповой заабаринуудые Хориин районой коммунистнууд болон бүхы ажалшад совет арадтал адли сэдьхэлээ ханан угтажа, бүримүһэн дэмжэжэ байна.

Би 1970 онһоо хойшо эхэ хонидой отарые даанаб. Эдэ жэлнүүдтэ хододоо зуутанай зэргэдэ ябанаб. 1981 ондо томодхогдоһон отарын 100 эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга, урзанда жэлдэ — 125, үнгэрһэн жэлдэ манай бригада 100 эхэ хонин бүриһөө 130 хурь-

ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНА 32-дохи КОНФЕРЕНЦИ

…ДЭБТЭ ДААБАРИНУУДАА ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭХЭ

Үнгэрhэн жэлдэ районой ажахынууд ороохо таряа горитой абажа, тарянай болон хартаабхын үрэhэ хүрэнгэ өөhэдтөө хүрэхөөр бэлэдхээ. Горитой ороохо малай тэжээлдэ таhалаа, колхознигуудай болон совхозуудай хүдэлмэришэдтэ ажалайнь түлөөhэндэ таряа үгэхэ аргатай болоо.

Мүнөө районой партийна организациин гол зорилго юуб гэхэдэ, түйлагдаhан үрэ дүнгүүдые батадхан арьбадхажа, түрүү бригада, звенонуудай, отделени болон колхоз, совхозуудай hайн дүй дүршэлые шэнжэлжэ, саашань дэлгэрүүлхэ хэмжээнүүдые абаха болоно. Энэ талаар манайда хэрэглэгдээгүй арга боломжо бии. 1984 оной түсэб табихадаа, урда жэлнүүдтэ дутуу үгэhэн продукцияа заатагүй хүсөөхэ, газар тарялангай үргасые дээшэлүүлхэ, малай ашаг шэмэ ехэ болгохо хэмжээнүүдые абаха байнабди. Түрүүшын ээлжээндэ үнеэдэй hү шэмые дээшэлүүлхэ, фермэнүүдтэ hү үйлэдбэрилгын поточно-цеховой гурим болон хамтын подряд нэбтэрүүлхэ, энээнтэй хамта мал ажалай фермэнүүдые томодхохо, тусхай мэргэжэлтэй болгохо хүдэлмэрие дүүргэхэбди.

Үнгэрhэн жэлнүүдтэ район дотор гэр байра болон үйлэдбэриин барилгануудые бодхоохо хэрэгтэ бага бэшэ анхарал хандуулагдаа. Гэбэшье барилгада хабаатай дээдэ органуудай, мүн «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй барилга түсэблэхэ гуримые хазагайруулаагүй hаань, үшөөл ехэ ажал бүтээгдэхэ hэн. hүүлэй жэлнүүдтэ энэ эмхи районой колхозуудта хабаагүй барилгануудые Улаан-Үдэ хотодо бүтээдэг болонхой. Энэ асуудалые зүб тээшэнь шиидхэхээр болоо.

Гүрэнэй болон партийна журамые наринаар сахиха, партийна, советскэ, ажахын органуудай хүдэлмэрие үндэhөөрнь хубилгаха, илангаяа партийна хүтэлбэрилгые, кадрнуудые шэлэжэ табиха, хүмүүжүүлхэ, хүнүүдэй гурим, журамые шангадхаха, хиналта, шалгалтые гуримшуулха талаар урдамнай хэхэ юумэн үшөөл ехэ.

Л. А. ХОРВАТ—«Бурятшвейбыт» нэгэдэлэй мастер:

Совет хүнүүдэй байдал hуудалай жэл ерэхэ бүри hайжаржа байhан ушарпаа тэдэнэй ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха хүдэлмэрие үргэдхэн hайжаруулха эрилтэ табигдана гээшэ. Оёдолой «Бурятшвейбыт» нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй урда ажалшадые гоё hайханаар хубсалуулха эрилтэ табигдана. Эдэ зорилгонуудые дүүргэхын тулада манай нэгэдэлдэ хэгдэжэ байhан хүдэлмэри бага бэшэ. Үйлэдбэридөө шэнэ технологи нэбтэрүүлнэбди. Ажалайнгаа эмхидхэлые али болохоор hайжаруулнабди. Нэгэдэлэймнай коллектив үнгэрhэн 1983 ондо даабарита түсэбөө амжалтатайгаар дүүргээ. Ажалшадай хэрэглэмжэ хангаха талаар түсэбhөө гадуур 48,6 мянган түхэригэй хүдэлмэри хэгдээ. Энэ амжалта имагтал ажалай бүтээсые дээшэлүүлhэнэй ашаар түйлагдаhан байна.

Үнгэрhэн жэлдэ манай «Элегант» ательеин коллектив хэзээ хэзээнэйхиhээ hайнаар хүдэлмэрилжэ, урдаа табигдаhан зорилгоёо сүм дүүргэhэн байна. Олохон түрүүшүүлнай энэ табан жэлэй гурбан жэлэй даабарита түсэбые болзорhоонь урид дүүргэжэ шадаа. Тэдэнэй нэгэн оёдолшон Роза Зандраева 1985 оной февралиин түсэбөөр хүдэлмэрилнэ. Минии хүдэлмэриин календарь дээрэ 1984 оной майhарын түсэб бэелүүлэгдэжэ эхилэнхэй. Ажалшадай хэhэн захил гансал эрхим шанартайгаар оёгдоно.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ арга боломжонуудай нэгэн гэхэдэ, бригадна гуримаар хүдэлхэ онол арга болоно. Мүнөө манай ательедэ 4 бригада энэ түрүү онол аргаар хүдэлмэрилнэ. Нэгэдэл доторнай тиимэ бригадануудай тоо жарада хүрэнхэй.

Иимэ зарим тэды амжалтануудай түйлагдажа байбашье, бидэнэй хүдэлмэридэ шиидхэгдээгүй асуудалнууд, дутуу дунданууд үшөөл олон байhаар. Эндэ нюуха юумэ юун байхаб. Захил хэhэн хүнүүдэй зүгhөө гомдол орожол байдаг гээшэ. Энэ ушарай гол шалтагаан гэхэдэ, абтаhан захилнууд саг болзор соогоо дүүргэгдэнэгүй, оёгдоhон хубсаhанай шанар үшөөл муу байhан зандаа. КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленум дээрэ ажалай журам шангадхаха, хэжэ байhан ажалдаа хүн бүхэнэй зохёохы ёhоор, үнэн сэхээр хандаха тухай онсолон тэмдэглэгдэhэн байна. Энэ эрилтые бэелүүлэн ажалша коллективэй гэшүүн бүхэн хэжэ байhан ажалдаа онсо анхаралтайгаар хандажа, хэдэг хүдэлмэриингөө шанарые эрид hайжаруулха ёhотой.

Хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын албанда шиидхэгдэхэ ёhотой асуудалнууд угаа олон. Тэдэниие гансахан коллективэй хүсөөр шиидхэхын аргагүй байдаг. Ушар иимэhээ партийна, совет органуудай зүгhөө туhаламжа хэрэгтэй болодог гээшэ. Тодорхойлон хэлэбэл, манай оёдолой нэгэдэлэй материально-техническэ баазые эрид hайжаруулха тухай эндэ хэлэгдэнэ.

В. Н. ВОВК — ВСЖД-гэй Улаан-Үдын отделениин начальник:

— Түмэр замай Улаан-Үдын отделениин хүдэлмэрилэгшэд арбан нэгэдэхи табан жэлдэ ажалай журам hайжаруулхын, үйлэдбэридөө оньhон техникэ үргэнөөр хэрэглэхын түлөө оролдоhон байна. Тиигэжэ табан жэлэй 3 жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргээбди: ашаа зөөхэ түсэб 100,3 процент, ашаа тээхэ түсэб 101 процент дүүргэгдээ.

Үнгэрэгшэ 1983 ондо арадай ажахын ашаа зөөхэ түсэбөө болзорhоонь урид дүүргээд, республикынгаа предприятинуудhаа түсэбhөө 140 мянган тонно ашаа вагонуудта тээжэ ябуулаабди. Тэрэшэлэн ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 103 процент дүүргэгдээ, ашаа зөөлгын өөрын үнэ 4 процентээр доошолуулагдаа. Табан жэлэй эхинhээ хойшо капитальна барилгада hомологдоhон 11 миллион түхэриг ашаглаабди. Тиигэжэ үйлэдбэриин ба социальна болон хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын олохон объектнүүд ашаглалгада оруулагдаба.

Ажалша коллективүүдтэ hүүлэй жэлнүүдтэ түрүү онол арганууд үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болоо. Жэшээлхэдэ, манай отделениин хүдэлмэрилэгшэд жэлэй туршада 8 мянга хүрэтэр тиимэ эрхим шанартай рейс үнгэргэнэ. «Шанарай рейсын» ашаар ашаан ехээр зөөгдэжэ, поездүүдэй сүүдхэдэ ябадаг коэффициент дээшэлнэ, электрын элшэ хүсэн ехээр алмагдана.

Эдэ бүхы амжалтанууднай ажалай түрүүшүүлэй оролдолгоор бэелүүлэгдэнэ гэжэ хэлэхэдэ, алдуу болохогүй. Машинистнүүд - инструкторнууд А. Г. Воробьев, В. И. Леминов, А. П. Безеркин, В. И. Горбунов, вагонуудые шалгагша М. Е. Рыбинэй бригада, диспетчернүүд Е. Н. Шестаков, К. И. Серебренников болон бусад социалис мүрысөөндэ саг үргэлжэ түрүүлжэ ябадаг.

Гэхэтэй хамта манай хүдэлмэридэ дутагдалнууд тохёолдоhоор. Вагонууд шанар муутайгаар заhабарилагдана, поездүүдэй ашаануудые бүрин бүтэнөөр хэрэглэгшэдтэнь асарха, ажалай журам hайжаруулха, ороной Эдеэ хоолой программа бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха гэхэ мэтэ асуудалнуудые hайнаар шиидхэжэ шаданагүйбди.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй шиидхэбэринүүдтэ харюу болгон, түмэр замшад дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абаа. Тэдэ уялгануудаа урагшатайгаар бэелүүлхын тула бүхы хүсэеэ, мэргэжэл шадабаряа зорюулхаар зэhэнхэйбди.

В. Ж. СЫРЕНОВ,— Түнхэнэй совхозой директор:

— Тоосоото энэ үе соо республикымнай арадай ажахын гол hалбаринуудта горитойхон илалта түйлагдаа. Буряадаймнай промышленность табан жэлэйнгээ гурбан жэлдэ продукци гаргаха ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ түсэбөө сүм дүүргээ. Хүдөө ажахымнай хүдэлмэрилэгшэд 1983 ондо мяха, hү, нооhо, үндэгэ бэлэдхэжэ гүрэндэ тушааха түсэбөө урагшатайгаар дүүргээ. Иигэжэ олон жэлэй туршада үргэлжэлhэн ган гасуурта бэрхэшээлэй hүүлээр ехэхэн амжалта түйлагдаба гээшэ.

Мүнөө үедэ манай ажахын коммунистнууд, бүхы ажалшад районой партийна организациин хүтэлбэри доро арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлнэ. Тодорхойлон хэлэбэл, үнгэрhэн гурбан жэлэй туршада мяха тушааха түсэбөө 115, hү—110 процент дүүргээбди. Илангаяа үнгэрэгшэ жэлдэ баян ургаса хуряагдаа. Гектар бүриhөө дунда зэргээр 14 центнер ороохо тарян, 247 центнер овощ суглуулагдаа. Тиихэдэ энэ хугасаа соо үнеэн бүхэнhөө 2000 килограмм hү hааjа, үүсэлэгдэхэ малайнгаа тус бүриин шэгнүүрые 332 килограммда хүргэhэн байнабди. Совхоздомнай малай үхэл гарза урдынхиhаа хоёр дахин хороогдоо.

Нёдондо манай совхоз сагай уларилай хэды таарамжагүй байбашье hаань, ороохо таряа хуряалгаяа саг болзортонь hайн шанартайгаар үнгэргэжэ, малай тэжээл урдынхиhаа горитойхоноор бэлэдхэhэн, ерэхэ жэлэй тарилгада хэрэглэгдэхэ үрэhэ хүрэнгэ хүсэд хүрэхөөр хааhан, мүн малайнгаа үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэжэ байнабди. Энэ бэлэн хэрэг бэшэ. Иимэ амжалта түйлахын түлөө механизаторнууднай, малшаднай, мүн манай партийна организаци горитойхон хүдэлмэри хэhэн байна. Мүнөө участок бүхэндэ, совхозой хүдэлмэришэдэй дүрбэнэй нэгэниинь коммунист. Жэшээлбэл, hү hаалиин Могой горхоной фермые даагшаар Анна Доржиевна Дашиева ажалладаг. Тэрэ партиин обкомой шалгалтын комиссиин гэшүүн юм. hаалишад, малшадаймнай юhэниинь коммунистнууд. Залуу коммунистка Евдокия Убушеева hаяхан Ажалай Алдар Солын III шатын орденоор шагнагдаhан байна.

Манайда тэжээл бэлэдхэлгэ тусгаар hалбари болгогдон амяарлагданхай. Тэрэниие коммунист Доржи Комиссаров хүтэлбэрилнэ.

Тэдэнэй түйлаhан амжалтын хажуугаар дутагдалнууд бии. Бидэ коммунистнууд эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэреэ улам үргэнөөр ябуулха зэргэтэйбди.

Мал ажалые хүгжөөхэ гэбэл, газарай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэй. Энэ талаар ехэ ажал хэгдэхээр хараалагдана. «Бурводстройн», ПМК-гай хүсэ багатай байhан дээрэhээ Хойморой намаг удаанаар хатаагдана. Ойрын сагта Бадарай уhалууриин системые бариха хүдэлмэриеэ hэргээхэ тагаар зохихо хэмжээ абаха шухала.

Мүнөө үедэ хүдөө нютагуудта хүдэлхэ хүнүүд хэрэгтэй. Тиимэhээл, бидэ залуушуулые hурган хүмүүжүүлхэ, Совет Армиhаа табигдаhан гү, али нютагайнгаа дунда hургуули дүүргэhэн залуу хүбүүд, басагадые түрэл нютагтань үлөөхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулагдахаар хараалагдана.

Л. А. СУШКОВА,— Хойто-Байгалай районой түбэй больницын ахамад врач:

— Коммунис парти болон совет гүрэн Сибириин ба Алас-Дурна зүгэй ашаглагдаhан шэнэ газарнуудта байрлаhан хүн зоной бэеын элүүрые хамгаалха, медицинскэ эмхи зургаануудай материально-техническэ үндэhэ hуурие бэхижүүлхэ хэрэгтэ саг үргэлжын анхарал хандуулжа байдаг. БАМ-ай Буряадай участогта шэнэ шэнэ тосхонууд бии боложо, эндэ ажалладаг хүн зоной тоо hүүлэй 10 жэлэй туршада 12 дахин ургаа.

БАМ-ай барилгашадай дунда эмнэлгын, үбшэ hэргылгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Мүнөө районой тосхонуудта больница болон поликлиникэнүүд хүдэлнэ. Ганса 1983 ондо Таксимо тосхондо 70 оротой шэнэ больница, Нижнеангарск хотодо 60 оротой нарайлалгын гэр ашаглалгада оруулагдаа.

Гэхэтэй хамта манай ажалда олон дутагдал, шиидхэгдээгүй асуудалнууд бии байhаар. Медицинскэ хүдэлмэриин эмхидхэл эрхим гэхын аргагүй. зарим хүдэлмэрилэгшэднай хүн зондо туhаламжа саг дарыдань хүргэжэ шаданагүй.

hуурин тосхонуудай санитарна байдал hайжаруулха талаар ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд зохихо хэмжээнүүдые абанагүй.

Гэр байрын ба социально-соёлой объектнүүдые барилга унжагайрна. Жэшээлхэдэ, Северобайкальск хотодо типовой больница болон эм домой складай барилга хэдэн жэлдэ, унжагайранхай. Хүүгэдэй ясли-садууд дуталдана. «Нижнеангарсктрансстрой» трест социально-соёлой объектнүүдые барилгада онсо анхарал хандуулха уялгатай. Барилгашадые сагаан эдеэгээр, овощоор хангаха асуудал муугаар шиидхэгдэнэ. Бага үхибүүдые хэмэл hүөөр бэшэ, харин үнеэнэй витаминаар баян hүөөр хангаха гээшэ шухала болоод байна. Хүдөө ажахые түргэнөөр хүгжөөхэ, Северобайкальск хотодохи завод богони болзор соо барижа дүүргэхэ эрилтэ мүнөө табигдаад байна.

Хойто-Байгалай райондо халуун аршаан булагууд олон юм. Тэдэниие хүн зоной бэеын элүүрэй аша туhын хэрэгтэ зорюулха ёhотойбди. Энэ талаар мүнөө дээрээ горитой юумэн хэгдэнэгүй. «Нижнеангарсктрансстрой» трест курортно комплекс бариха сметнэ документаци бэлдэбэшье, барилгаяа эхилээдүй байhаар.

И. И. КУЗНЕЦОВ — Онохойн модоной комбинадай бригадир:

— Түсэбтэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэл — манай ажалай ашаг үрые, шанарые шалгаха жэл түгэсөө. Эндэ бидэ үйлэдбэри дээрэ үндэр бүтээсэтэ ажалай ульгэр жэшээ харуулха хүдэлмэришэд-коммунистнуудай ажалай дүнгүүдые согсолхо ёhотойбди. Тоосоото үе соо манай комбинадай коммунистнууд «Табан жэлэй түсэбые— болзорhоонь урид» гэhэн уряата социалис мүрысөө толгойлhон юм.

Энэ мүрысөөндэ хам оролсожо, манайшье бригада өөрынгөө бүхы арга боломжонуудые тооложо үзөөд, табан жэлэй түсэбые дүрбэ хахад жэл соо дүүргэжэ, табан жэл соо 1 миллион кубометр модо хэмжүүрлэн тайраха гэhэн социалис уялга абаhан байна.

Мүнөөдэр областной партийна конференци дээрэ би өөрынгөө бригадын гурбан жэлэйнгээ социалис уялгые амжалта түгэс дүүргэжэ, гурбан жэл соо 600 мянган кубометрэй орондо 627 мянган кубометр модо хэмжүүрлэн тайраhан тухайгаа мэдээсэнэб. Табан жэлэймнай алхаса дорюун. Миллион кубометр бидэ үгэхэбди. Энээнэймнай бата гэршэ үнгэрэгшэ жэлэймнай амжалта болоно. Бидэ 1983 ондо 200 мянган кубометрэй орондо 215 мянган кубометр модо хэмжүүрлэн тайраhан байнабди.

Үндэр бүтээсэтэ ажалай ульгэр жэшээ үнэн сэхэ ажалша хүн бүхэниие уряалдаг. Энэ жэлэй эхинhээ миллион кубометр модо хэмжүүрлэн тайраха уялга абагшадай мүрысөөндэ минии нүхэр, манай комбинадай 3-дахи доодо складай залуу бригадир Георгий Владимирович Садовин орохоёо мэдүүлээ.

Гүрэнэй түсэб болон абаhан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ ажалай эмхидхэлэй шэнэ гурим — бригадна подряд ехэ нүлөө үзүүлнэ. Комбинадаймнай партийна комитет энэ шэнэ гуримые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ хэрэгые ударидаха даабари намда даалгаhан юм.

Энэ шэнэ гурим хадаа хүдэлмэришэ хүн бүхэнэй харюусалгые дээшэлүүлдэг, ажалай журам шангадхадаг байна. Мүнөө бидэ хахад автомат лини дээрэ хоёр халаанда хүдэлнэбди. Цехэйнгээ бүхы түсэбтэ даабарие бригадаараа даажа абанхайбди. Харин урдань энэл түсэб дүрбэн лини дээрэ хоёр халаанда дүүргэгдэдэг байhан юм. Онсолон хэлэбэл, ажалай эмхидхэлые нарижуулhанай, хүдэлмэришэдэй мэргэжэл дээшэлүүлhэнэй ашаар, комбинаднай 8 хахад автомат лини дээрэ, урдань арбан иимэ линиин бүтээдэг түсэбые гүйсэд бэелүүлhэн байна.

Бригадымнай экономическа дүнгүүдшье hайжаранхай. 1983 ондо продукциин өөрын үнэ сэн түсэбөөр хараалагдаhанhаа 18 процентээр хямдараа, 4700 түхэригэй материал, запчастьнууд, түлишэ болон электрын элшэ хүсэн алмагдаа, ажалай бүтээсэ 1982 онойхидо орходоо, 3 процентээр дээшэлээ. Мүн бригадын гэшүүдэй салин хүлhэн дээшэлжэ, мүнөө хүн бүхэн hарадаа дунда зэргээр 246 түхэриг абана.

Ажалай эмхидхэлэй шэнэ гурим хэрэглэлгэ комбинадай үйлэдбэриин ниитэ дүнгүүдые hайжаруулаа. Тиигэжэ 1983 ондо продукци худалдалгын түсэб 106 процент, нормативна сэбэр продукциин түсэб 102, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 101 процент дүүргэгдэhэн байна. Эдэ бүгэдэ комбинадай дирекциин, партийна комитедэй, мүн бүхы коллективэй ехэ оролдолгын ашаг үрэ гэжэ тэмдэглэлтэй.

Н. А. ОГАЛЕВА—Улаан-Үдын гэр барилгын комбинадай штукатур-шэрдэгшэ:

— hүүлэй жэлнүүдтэ, илангаяа 1983 ондо, манай заводой үйлэдбэрие hайжаруулха талаар нилээд ехэ оролдолго гаргагдаа. Ажалшадай ажалай ба ажаhуудалай эрхэ байдал hайжаруулха талаар хэмжээнүүд абтаа. Мүн үйлэдбэриин олон асуудалнуудшье шиидхэгдээ гээшэ. Тэрэнэй ашаар ажалай эмхидхэл hайжаржа, үйлэдбэриин түсэб дүүргэлгын, мүн ниитыншье журам шангадаа. Жэшээлэн хэлэбэл, манай котельнын хүдэлмэри олон жэлдэ түлюурдаhан, тэндэ түлишэ асарха түмэр харгы үгы байhан юм. hүүлэй үедэ абтаhан хэмжээнүүдэй ашаар котельнэмнай таhалгаряагүй hайнаар хүдэлжэ, технологическа үүралаар үйлэдбэриеэ гүйсэд хангадаг болонхой. Мүн үнгэрэгшэ жэлдэ санкабинанuудай шэнэ цех ашаглалгада үгтөө.

Тоосоото үе соо комбинадаймнай партийна организаци урган бэхижээ. Партийна комитедтэй болонхойбди. Комбинадаймнай 11 партийна бүлэгүүд эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын ехэ хүдэлмэри ябуулна. hүүлэй хоёр жэл соо 19 хүн партиин гэшүүндэ абтаа. Тэдэмнай мүнөө ажалай түрүүшүүл юм.

hүүлэй үедэ ажалшадай ажалай эрхэ байдалые hайжаруулха талаар заhабарилгын механическа, бетонно, арматурна цехүүдтэ ехэ юумэ хэгдэhэниинь hайшаалтай. Тэндэ ажалшадhаа захил абаха пунктнууд, кулинарна магазин хүдэлнэ, барилгын талмайнуудта халуун эдеэн асарагдана.

Мастернууд, прорабууд болон цехэй начальнигуудта эрилтэ шангадхагдаа. Эндэ мэргэжэлтэй залуу кадрнууд ерэнхэй. Ажалай журам шангадхаха талаар ниитын эмхинүүд ехэ хүдэлмэри ябуулна. Тиигэжэ ажалша коллективүүдэй эдэбхи үүсхэл дээшэлээ, хүдэлмэриин бүтээсэ hайжараа, хүн бүхэн урма зоригтойгоор хүдэлдэг болоо.

1983 ондо манай коллектив олон квартиратай 14 гэр ашаглалгада үгэhэн байна. Тиигэжэ мянга гаран булэ айл шэнэ квартирада ороо.

Үнгэрэгшэ жэл өөрынгөө хүсөөр хэhэн хүдэлмэриимнай хэмжээн 1982 онойхитой жэшэхэдэ, 51 процентээр дээшэлээ. Харин ажалаймнай бүтээсэ 36 процентээр үлүү болоhон байна. Энэ амжалтада илангаяа ехэ хубитаяа оруулhан комбинадай ветеран, КПСС-эй обкомой гэшүүн, электро-гагнууршан Георгий Петрович Шестаков, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Галина Лаврентьевна Баталова, олон орденто эрхим хүдэлмэришэн Георгий Иосифович Песков болон бусад коммунистнуудые эндэ нэрлэлтэй.

hаяхан бидэ үнгэрhэн жэлэйнгээ дүнгүүдые согсолжо, шэнэ жэлэй гүрэнэй түсэбүүдые дүүргэхэ талаар хэмжээнүүдые хараалаабди. Энэ хэмжээнүүдые зүбшэн хэлсэхэдээ, үнгэрhэн жэлэйнгээ амжалтануудар hанаагаа амаранигүй, үйлэдбэри дээрэхи дутуу дундануудаа бүхы̆дэнь элирүүлэн, дары усадхан хүдэлхэ гэжэ шиидхэбэри гаргаhан байнабди.

Коллективэймнай ажалда, үйлэдбэридэмнай гүйсэд хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд үшөөл олон. Үнгэрэгшэ жэлдэ эмхидхэгдэhэн конкурснуудай дүнгүүдээр харахада, мэргэжэлтэд бүхэнэй ажалые наринаар эмхидхээд, барилгын материалнууд болон зэр зэмсэгээр саг соонь гүйсэд хангаад, ажалай таарамжатай зохид эрхэ байдал байгуулаад байбал, коллективэй ажалай бүтээсые бүхы дээрэнь 45—50 процентээр дээшэлүүлхэ арга болсмжо бии гэжэ тоологдоhон байна.

И. А. ЕРБАНОВ — Сэлэнгын районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ:

—Сэлэнгын районой ажалшад областной партийна организациин хүтэлбэри доро, КПСС-эй XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые, бэелүүлэн, районойнгоо арадай ажахын бүхы hалбаринуудые саашадань хүгжөөхэ талаар арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбан жэлэй туршада зарим тэды амжалта түйлаhан байна.

Промышленна продукциин хэмжээн 1983 ондо, 1980 онтой сасуулбал, 16 процентээр дээшэлээ. Промышленна продукци худалдаха түсэбүүд бүхы дээрээ дүүргэгдээ. Барилгада hомологдодог мүнгэн зөөри нилээд hайнаар ашаглагдажа, олон тоото объектнүүд, гэр байранууд болон социально-соёлой барилганууд ашаглалгада оруулагдаба.

Районой арадай депутадуудай Соведүүд КПСС-эй ЦК-гай майн (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ хүдөөгэй ажалшадай бүхы хүсыень элсүүлжэ, хүдөө ажахын продукци улам ехээр үйлэдбэрилхэ хэрэгтэ зорюулhан байна. Хүдөө ажахын үйлэдбэридэ бригадна подряд нэбтэрүүлхэ талаар нилээд юумэн хэгдээ.

Районой хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ hүүлэй гурбан жэлэй туршада 17 миллион түхэриг мүнгэн hомологдоо. Энэнь үнгэрэгшэ табан жэлэй гурбан жэлтэй сасуулбал, 2 миллион түхэригөөр ехэ.

hүүлэй жэлнүүдтэ үбэ тэжээл, ороохо таряа ехээр абадаг болоhоной ашаар хүдөө ажахын продукци ехээр үйлэдбэрилдэг болообди. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбан жэлэй түсэб hү худалдалгаар 106 процент, нооhо худалдаха түсэб 101 процент дүүргээбди. Ленинэй нэрэмжэтэ, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд, Тельманэй нэрэмжэтэ совхоз арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргээ.

XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Дулмажап Доржитаровна Будаева ажалдаа тообоимо амжалта түйлаа: тэрэ 1981 ондо зуун эхэ хонин бүриhөө 117 хурьга, 1982 ондо — 131, 1983 ондо — 125 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриhөө 4,9 килограмм нооhо хайшалаа. Тэрэ СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреадай үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэhэн байна.

Тус колхозой hаалишан Зинаида Цыбановна Гылыкова мал ажалда 23 жэлэй туршада таhалгаряагүйгөөр хүдэлнэ. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбан жэлэй түсэбые нүхэр Гылыкова 125 процент дүүргээ. Мүнөө XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд Зинаида Цыбановна Гылыковае СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлбэ.

Гэхэтэй хамта манай хүдэлмэридэ олон дутагдалнууд бии байhаар. Жэшээлхэдэ, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой тарьяашад гектар бүриhөө 15,5 центнер ороохо хуряагаа hаань, Сэлэнгын совхозой тарьяашад оройдоо 7,6 центнер ороохо хуряаба. Иимэрхүү жэшээнүүдые олоор дурдажа болохо байна. Бидэ саашадаа дутагдалнуудаа усадхажа, нөөсэ арга боломжонуудаа гүйсэдөөр хэрэглэхын, гурим болон журам заршам эрид hайжаруулхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа зорюулхабди гэжэ областной партийна конференциие найдуулнабди.

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи, 2-дохи нюурнуудта).

---

4 СССР-эй Верховно Соведэй hунгалта

…ТАТОРНУУДАЙ ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛЭЭР

ажаллаха уялгатай ха юм.

Мүнөө сагта хүдөөгэй ажалшадай эрдэм болбосорол дээшэлэнхэй гээшэ. Орёо олон асуудалнууд тэдэниие hонирхуулна. Баримтатай, гүнзэгы удхатай харюу үгэхын тулада агитаторнууд өөhэдөө hайн бэлэдхэлтэй байха зэргэтэй. Олоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг эдэбхитэднай КПСС-эй райкомой үнгэргэhэн семинарта хабаадалсаа hэн. hүүлээрнь агитатор, пропагандистнуудай hуралсал парткомдо үнгэргөөбди. Семинарта хабаадагшад КПСС-эй XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүд, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Ю. В. Андроповой үгын текст дотор найруулагдаhан захяа заабаринууд ба тобшололнууд, СССР-эй Верховно Соведэй юhэдэхи сессиин шиидхэбэринүүд, республика, район. совхозойнгоо 1983 оной ажалай дүнгүүд тухай элидхэлнүүдые шагнаба.

Агитаторнууд hунгагшадтай хэдэ дахин уулзаа. Санагын совхозой, мүн, СССР-эй 60 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшад комбинадай директор Михаил Иннокентьевич Семеновые Зэдын hунгуулиин 520-дохи округhоо СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлhэн байна.

Тосхоной hунгагшадай дунда агитаторнууд А. Г. Дышенова, Д. Ц. Жигжитов, В. И. Банзаракцаева, холын малшадай дунда — И. М. Балданов, I. Д. Шагдуров, В. Д. Ламаев болон бусад эдэбхи ехэтэйгээр хүдэлмэрилнэ.

Сомоной Соведэй харьяата тосхонуудта, гүүртэ болон фермэнүүдтэ ажаhуудаг hунгагшадай список табигдаба. hунгалтын участогта түрүүшынхиеэ ерэжэ hунгаха залуушуул тусхай дэбтэртэ бэшэгдээ. Бүхыдөө 15 залуу hунгагшадта агитаторнууд онсо анхарал хандуулна. hунгалтын дүримтэй тэдэниие агитаторнууд танилсуулжа эхилээ.

Совхозой парткомой болон сомоной Соведэй гүйсэдкомой хамтын заседани дээрэ баталагдаhан түсэб «hунгагшадай клубай» бүхы ажал ябуулгынь үндэhэн болоно.

«hунгагшадай буланда агитаторнуудай, мүн парткомой, сомоной Соведэй гүйсэдкомой гэшүүдэй hунгагшадтай уулзаха үдэрнүүдые тодорхойлhон график үлгөөтэй юм. Тиин үдэр бүридэ үдэшын 7 сагhаа сомсоведэй депутадууд Г. Л. Бальжитов, С. Д. Банзаракцаев, Д. Д. Ламаева, Ч. Д. Цыденжапов болон бусад «hунгагшадай клубта» ерэhэн хүнүүдтэй хөөрэлдөө үнгэргэнэ, тэдэнэй захяа дүүргэнэ, эрилтэнүүдыень шиидхэнэ.

Уран гоёор шэмэглэгдэhэн хабтаhанууд соо СССР-эй Верховно Соведтэ hунгалтын материалнууд суглуулагданхай. Гоёор бэшэгдэhэн уряалнууд, плакадууд, совхозой амжалта түйлалга гэршэлhэн схемэ, зурагууд бии. hунгалта тухай тайлбари үгэhэн ном, брошюранууд, шэнэ газетэ болон журналнууд олоор табигданхай.

«hунгагшадай клуб» hонирхолтой хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэхэ түсэбтэй. Нютагай Соведэй депутадууд hунгагшадайнгаа урда тоосохо байна. Ажалай болон дайнай ветерануудые залуу hунгагшадтай уулзаха юм. Эдэ үдэрнүүдтэ совхозой мэргэжэлтэд, сомоной Соведэй харьяата эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд «түхэрээн столдоо» сугларжа, ажалшадай асуудалнуудта харюусахань. Хүдөөгэй клубые даагша Б. Д. Базаровай хүтэлбэри доро «hунгалтаhаа hунгалта хүрэтэр» гэhэн аман үгын журнал бэлдэгдэнэ. Уран hайханай бүлгэмэй гэшүүд гүүртэ, фермэнүүдтэ ошожо, концерт наада харуулха юм.

Гүрэнэй засагай дээдын зургаанай hунгалтын кампани совхозой бусад отделенинүүдтэ муу бэшээр ябуулагдажа байна. Ёнгорбой тосхоной агитпунктые нютагай hургуулиин багша Г. Л. Батуев даажа абаад, найман агитаторнуудтай хамта hунгагшадай дунда хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулна. Нуртын агитпунктые гурбадахи отделениин парторганизациин секретарь В. Б. Дымбрылов толгойлно. Тиихэдэ совхозой дунда зиндаагай мэргэжэлтэд тусхай түсэб баримталан, малшадай, механизаторнуудай дунда СССР-эй Верховно Соведэй hунгалтын болон бусад асуудалаар ойлгууламжын хүдэлмэри эрхилдэг байна. Ажахынууд хоорондын эбэртэ бодо мал шахан таргалуулдаг Нуртын комплексын инженер Д. Ц. Жигжитов сугтаа хүдэлмэрилдэг нүхэдэйнгөө дунда ойлгууламжын хүдэлмэри эдэбхитэйгээр эмхидхэдэг болоо. Шара-Азаргын дунда, Ёнгорбойн найман жэлэй hургуулинуудай багшанар, агитаторнууд hунгалтын кампани үнгэргэхэ хүдэлмэридэ хамсыгаа шуужа оронхой гэжэ тэмдэглэхэдэ болохо.

Р. ОЧИРОВ,
Захааминай районой Ёнгорбойн совхозой парткомой секретарь.

УЛААН ГАЛНУУД УРЯАЛНА

СССР-эй Верховно Соведэй hунгалтада бэлдэхэ хүдэлмэри түлэг дундаа гэжэ Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай соёлой байшан соо орохоhоо урид мэдэхээр. Соёлой байшангай үүдэн дээрэхи «Агитпункт» гэhэн улаан галтай гаршаг холоhоо харагдана. «1984 оной мартын 4-дэ СССР-эй Верховно Соведэй hунгалта» гэжэ аржыса бэшээтэй плакат олоной анхарал татана.

Тус комбинадай агитпункт гоёор шэмэглэгдэнхэй. hунгагшад эндэ ажалай hүүлээр олоороо сугларна. Тэдэнэр эндэ шэнэ газетэ, журналнуудые уншаха, радио шагнаха гү, али телевизор хараха, СССР-эй Верховно Соведэй hунгалта тухай литературатай танилсаха аргатай гээшэ.

Агитпунктые даагша, «Бурмясопром» нэгэдэлэй генеральна директорэй орлогшо Александр Михайлович Жуков иигэжэ хөөрэбэ:

— СССР-эй Верховно Соведэй hунгалтые угтуулан, агитпунктынгаа хүдэлмэрие эдэбхижүүлхын түлөө ехэ оролдолго гаргаhабди. Агитаторнууднай хүн зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулна. Тиихэдээ наhатай hунгагшад, залуушуул ондо ондоо ажал хэдэг хүнүүдэй дунда амяарлан тусхай хүдэлмэри ябуулнабди. Бүхыдөө 52 агитатортай гээшэбди. Лекторнууднай партийна организациин даалгабаряар агитпунктда, комбинадай цехүүд соо болохоёо байhан hунгалта тухай, СССР-эй дотоодын ба уласхоорондын байдал тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ. Тэрэшэлэн hунгагшадай дунда КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй, СССР-эй арбадахи зарлалай Верховно Соведэй юhэдэхи сессиин шиидхэбэринүүдые, партиин ЦК-гай тус Пленум дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Ю. В. Андроповой үгын текст дотор хэлэгдэhэн заабаринууд ба тобшололнуудые тайлбарилан ойлгуулха асуудалда горитой анхарал хандуулагдана.

Үнэхөөрөөшье, комбинадай агитпунктын коллектив hунгагшадай дунда ябуулха хүдэлмэреэ улам үргэдхэжэ байна. Комбинадай партком бүхы агитаторнуудаа, hунгуулиин окружной болон участково комиссинуудай түрүүлэгшэнэр ба секретарьнуудые хоёр дахин суглуулжа, семинар үнгэргэбэ. Тус семинарнуудта хабаадагшад СССР-эй Верховно Соведэй hунгалта тухай Совет Социалис Республикануудай Хуули шудалhан, комбинадай болон республикынгаа арадай ажахын хүгжэлтэ тухай материалнуудые абаhан байна.

Мүнөө «Залуу hунгагшадай үдэшэдэ» бэлдэжэ байнхай. Тус үдэшэ дээрэ hунгалта тухай хэлэгдэхэ, ажалай ба дайнай ветеранууд үгэ хэлэхэ, элдэб наада зугаа эмхидхэгдэхэ гэхэ гү, али, тодорхойлон хэлэбэл, hонирхолтой үдэшэ үнгэргэгдэхөөр хараалагдаба.

СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадууд тухай, совет социалис демократиин хүгжэлтэ, СССР-эй дотоодын ба гадаадын политика, түйлаhан амжалтанууд ба арадай ажахые хүгжөөхэ талаар саашанхи зорилгонууд тухай агитаторнууд hунгагшадтаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэнэ.

Комбинадаймнай хүдэлмэрилэгшэд — Л. М. Екимова, И. Ф. Андреев, Т. И. Хатулова, Е. М. Игумнова, Е. Е. Стармина болон бусад олон агитаторнууднай hунгагшадайнгаа дунда ойлгууламжын хүдэлмэри илангаяа hайнаар ябуулна.

...Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай соёлой байшан соо эмхидхэгдэhэн агитпунктын галнууд үдэр бүри, үдэшэ орой болотор яларна. Эдэ галнуудынь СССР-эй Верховно Соведэй hунгалтада эдэбхитэйгээр бэлдэжэ байhые элеэр гэршэлнэ.

С. ДОРЖИЕВ.

ХОТО хүдөөгэй hОНИН

МАЛШАДТА КОНЦЕРТ ХАРУУЛНА

Арадай депутадуудай Яруунын райсоведэй гүйсэдкомой соёлой таhагай агиткультбригада уридшалан табигдаhан түсэб-графигайнгаа ёhоор байгша үбэлжэлгэ үедэ районойнгоо ажахынуудай малай фермэнүүдээр ябажа, тэндэхи ажалшадта концерт наада харуулна.

hаяхан дурсагдагша агиткультбригадын гэшүүд Иисэнгын, Яруунын совхозуудай малшадые комплекснoор хангалгада хабаадалсажа, арба гаран концерт табиhан байна. Тэдэнэй программада буряад, ород, монгол арадай дуунууд, хатарнууд болон шогтой хүхюутэй сценкэнүүд оруулагданхай. Илангаяа «Буряадай лирическэ», «Байгалай долгинууд», «Нэгэн-хоёр» гэhэн уян хатарнууд уран hайханаар гүйсэдхэгдэжэ, харагшадта hайшаагдана. Тэрэшэлэн агиткультбригадын методист Ирина Мулоновагай, автоклубые даагша Галина Цыренжаповагай мүн баянист Василий Житихинэй гүйсэдхэлгэ хүдөөгэй ажалшадта халуунаар угтагдадаг.

Агиткультбригадынхид эдэ үдэрнүүдтэ районой баруун талын Үльдэргэ, Эгэтын-Адаг нютагуудай «Коммунизм», «Победа» колхозуудай малшадта уран бэлигээ харуулжа ябана.

Г. ТАРНУЕВА,
районой соёлой байшангай методист.

ПОЭДЭЙ ДУРАСХААЛДА

Үhан буряад ульгам хэлэнэйнгээ баялигые зохёолнуудтаа гүйсэд хэрэглэжэ, хүн зонойнгоо сэдьхэлые уянгата hайхан шүлэгүүдээр хүжарлуулдаг элитэ поэт Дондок Улзытуевай дурасхаалые нютагайнь зон—Бэшүүрэй районой Шэбэртэдэ ажаhуугшад нангинаар сахидаг. Шэбэртэдэ түрэhэн, үдэhэн, hураhан тула эндэхи хүн зонойнгоо хүндэмүүшэ урихан, ажалша зоримгой абари зангые уран шүлэгшэ түүрээн магтаhан байдаг.

Д. Улзытуевай дурасхаалда зорюулагдаhан үдэшые соёлой байшанда эмхидхэхэ зуураа, иимэ үдэрнүүдые поэдэй түрэhэн үдэртэ жэл бүри заншалта болгохо гэжэ шэбэртынхид шиидэбэ. Уран зохёолшын түрэл гаралынь, үетэн нүхэдынь, hурагшад шүлэгүүдынь уран гоёор уншаhан, тэрэнэй үгэ дээрэ бэшэгдэhэн дуунуудые ирагуу гоёор гүйсэдхэhэн байна. Дурсалгын үгэнүүд зэдэлжэ, үдэшэдэ хабаадаhан хүн бүхэнэй уярмаар бэлэй.

П. ТКАЧЕВ.

БАРГАЖАНАЙ РАЙОНДО

hҮБЫНХИД ОЛЗОТОЙ

Баргажанай коопзверопромхозой hүбын участогай коллектив үнгэрэгшэ жэлэйнгээ түсэбтэ даабарине амжалтатайгаар бэелүүлээ. Хэрмэнэй арhа бэлэдхэхэ даабаряа хоёр дахин дүүргэбэ. Ан олзоборилогшодой энэ амжалтадань штатна бэшэ ангуушадай хубита горитойхон байха. Тодорхойлон хэлэбэл, Виктор Николаевич Черепанов 784 түхэригэй «зөөлэн алта» бэлэдхэлэй пунктда тушаагаа. Сергей Михайлович Лукьянов Владимир Михайлович Молчанов хоёр тус тустаа 676, 672 түхэригэй ангай арhа тушааhан байна. Тиихэдэ аха дүү Алексей болон Василий Волгинууд 1200 түхэригэй арhа тушаагаа.

hАЙХАН ЖЭШЭЭ ХАРУУЛНАД

Баргажанай автотранспортна предприятиин И. С. Любовниковой хүтэлбэрилдэг жолоошодой бригада ашаа зөөхэ талаар үнгэрhэн жэлэй декабрь hарын түсэб hайнаар дүүргэжэ, социалис мүрысөөндэ нэгэдэхи hуури эзэлhэнэйнгээ түлөө мүнгэн шанда хүртэhэн юм. hаяхан тус бригадынхид хамтынгаа суглаан дээрэ ажалай амжалтаар олоhон шангаа Эб найрамдалай жасада дамжуулха гэжэ шиидээ. Тэдэнэй арюун hайхан жэшээе В. А. Башаровой хүтэлбэрилдэг автобусуудай жолоошодой бригадын коллектив халуунаар дэмжэжэ, габшагай ажалайнгаа түлөө абаhан мүнгэн шангаа мүн лэ Эб найрамдалай жасада оруулха тухай шиидхэбэри батална.

А. КАПУСТИН.

ГАЙДАРТА ЗОРЮУЛАГДАНА

Байгша оной январь hарада гайхамшагта уран зохёолшо Аркадий Петрович Гайдарай түрэhөөр 80 жэл гүйсэбэ. Совет залуушуулые үзэл сурталай талаар зүбөөр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ тэрэнэй ажабайдал, зохёохы хүдэлмэри ехэхэн нүлөө үзүүлээ, үзүүлжэшье байhаар. А. П. Гайдарай номой геройнуудhаа эхилhэн тимуровска хүдэлөөн орон доторнай үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Мүнөө оронойнмай hургуулинуудта Аркадий Петровичой нэрэмжэтэ пионернүүдэй хэдэн мянган отряд болон дружинанууд эмхидхэгдэнхэй, олон музей нээгдэнхэй.

Эдэ үдэрнүүдтэ Улаан-Үдын бүхы hургуулинуудта А. П. Гайдарай түрэhэн үдэртэ зорюулагдаhан долоон хоног үнгэргэгдэжэ байна. Пионернүүд «Гайдарай сумка», «Тимурай улаан одон», «Хүн зондо баяр баясхалан», «Анхарал». «Ветеран» гэhэн операцинуудта эдэбхитэйгээр хабаадана. А. Гайдарай уран зохёолнуудай үдхаар багахан зүжэгүүдые табина, зураг зурана, ажабайдалдань зорюулагдаhан хөөрэлдөөнүүдые, сборнуудые отряд бүхэн үнгэргэнэ. Эгээл дуратай уран зохёолшынгоо бэшэhэн повесть болон рассказуудай удхаар табигдаhан кинофильмнүүдые хаража, литературна уншалгануудые эмхидхэнэ. Эдэ хэмжээ ябуулгануудта тимуровска хүдэлөөнэй, ажалай болон дайнай ветерануудые урина.

— Энэ долоон хоногой туршада ямар хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдэжэ байнаб? — гэжэ Железнодорожно районой А. Гайдарай нэрэмжэтэ Пионернүүдэй байшангай директор Галина Федоровна Маковецкаяда хандахадамнай тэрэ иигэжэ хэлэбэ:

— Илангаяа эдэ үдэрнүүдтэ районоймнай пионернүүд нилээд олон хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэжэ байнхай. «Хүн зондо баяр баясхалан асарха» гэhэн уряа доро хүдэлжэ байhан «Гайдаровец» гэжэ штаб hурагшадые шадамар бэрхээр залан хүтэлбэрилнэ. 40-дэхи дунда hургуулиин (В. И. Сурикова) пионернүүд тимуровска хүдэлөөндэ онсо шалгарна. Тиихэдэ hурагшад «Гайдарhаа, тэрэнэй номуудай геройнуудhаа ямар юумэндэ hуранабиб» гэhэн темээр найруулгануудые бэшэнэд. Саашадань нэрлэбэл, конкурс, выставкэ, уншагшадай конференци, литературна үдэшэнүүд, А. Гайдарта зорюулагдаhан бусадшье хэмжээ ябуулганууд эмхидхэгдэнэ. Энэ долоон хоногнай «Сэрэгэй хэрэмые добтолон абалгын» наадаар түгэсэхэ юм.

Х. СОКТОЕВ.

СССР-эй арадай артист Л. Л. Линховоиной дурасхаалда зорюулагдаhан ехэ концертдэ мэдээжэ артистнуудhаа гадна залуушуул олоороо хабаадаа hэн. Тэдэнэй дунда Буряадай АССР-эй габьяата артистка Татьяна Дудеева, Виктор Жилинский гэгшэд француз композитор Лун Оберэй хүгжэмэй үндэhөөр найруулагдаhан адажио харуулжа, суглараашадые баясуулhан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Т. Дудеева В. Жилинский хоёр хатарна.
А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

УРМАШУУЛАГДАА

Нёдондо Хэжэнгын райондо үбhэ ногооной ургаса hайн байгаа. «Первомайский» совхозой малшан Шираб Хутанович Цыбжитов даадаг малайнгаа тус бүриин шэгнүүрые хоногой 952 граммаар нэмээжэ, тэдэнээ гарза хоролтодо оруулаагүй юм. Тиигэжэ үнгэрэгшэ жэлэй дүнгүүдээр «районой чемпион» гэжэ нэрэ зэргэдэ хүртөөд, СССР-эй ВДНХ ошохо түлөөhэгүй путевкоор шагнагдаба.

Мүн лэ иимэ нэрэ зэргэдэ хүртэhэн «50 лет Октября» совхозой тэжээл үйлэдбэрилдэг цехэй начальник Цырен-Доржи Санжиевич Гармаханов баян ургаса ургуулжа, хуряаhанай түлөө нэгэ hарын салингай мүнгэн шангаар урмашуулагдаа.

1262 гектар газарые «Беларусь» тракторааранаа эрхим hайнаар элдүүрилhэн Хэжэнгын совхозой түрүү тракторист Базар Санжижапов, «50 лет Октября» совхозой эрхим жолоошон Матвей Цыдыпов гэгшэд Болгариин Арадай Республика ошохо ВЛКСМ-эй райкомой түлөөhэгүй путевконуудаар урмашуулагдаа.

Б. ЛАЙДАПОВ.

ҮХИБҮҮД БАЯРТАЙ

РСФСР-эй hурагшадай XVII спартакиадын тоосоогоор шатараар «Камчатка-84» гэhэн зоны мүрысөөн Петропавловск - Камчатский хотодо үнгэргэгдэбэ. Алас-Дурна зүгэй болон Зүүн Сибириин hургуулинуудай дүн хамта 63 hурагшад эндэ хабаадаhан байна.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр Хабаровска хизаарай эдир шатаршадай команда нэгэдэхи, Яхадай АССР-эй, Приморишн хизаарай командануд хоёрдохи, гурбадахи hууринуудые эзэлээ.

Манай республикын шатаршад табадахи hуурида гараба. Тэдэниие тренернүүд А. Б. Шагжиев, Т. Н. Агафонова гэгшэд hурган бэлдэhэн байна. Хубиин тоосоогоор өөр өөрынгөө хюлгэдэ Улаан-Үдын 35-дахи дунда hургуулиин 7-дохи классай hурагша Володя Дашинимаев, 8-дахиин Эрдэм Пурбуев, 41-дэхи hургуулиин 10-дахи классай hурагша Валя Голенецкая хоёрдохи hууринуудта гараа. Тэдэнэр найма дахин наадажа, зургаа-зургаан очко абаа. Тиигэжэ тэдэнэр Свердловск хотодо үнгэргэгдэхэ спартакиадын түгэсхэлэй наадаида хабаадаха эрхэдэ хүртэбэ.

Мүрысөөндэ хабаадаhан эдир шатаршаднай Петропавловск-Камчатскиин хотын музейнүүдтэй болон бусад үзэсхэлэн hайхан газарнуудтай танилсаад, ехэ урма баяртайгаар түрэл нютагаа бусаба.

Н. ОЧИРОВА.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Январиин 22-hоо 26 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 22

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 3.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — «Зарядкада зогсогты!». 9.55 — «Дэлхэйн арадуудай зохёол бүтээлнүүд». Индиин искусство. 10.40 — «Будильник». 11.10 — «Советскэ Союзда албан хэнэб». 12.10 — «Элүүр энхэ байлга» — эрдэм дэлгэрүүлгын программа. 12.55 — «Октябриин поэмэ» —хүгжэмтэ дамжуулга. 13.30 — «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 14.30 —«Хүгжэмтэ киоск». 15.15 — В. Билль - Белоцерковский «Шторм». Москвагай Моссоведэй нэрэмжэтэ академическэ театрай фильм-зүжэг. 17.25 — «Аяншалагшадай клуб». 18.25 — Мультфильмнүүд. 19.10 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.55 — «Москва соогуур аяншалга». 20.05. — «Музыка в семье Ульяновых» — баримтата фильм. 22.00— «Время». 22.35 — «Эб найрамдал ба залуушуул». 23.10 — Литвагай камерна оркестр наадаха. 23.55 — Шэнэ hонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Зарядкада зогсогты». 9.15 — Азербайджанай Гүрэнэй симфоническа оркестрэй концерт. 9.45 — Баримтата фильмүүд. 10.40 — Таджигай телевидениин программа. 11.55 — «Мэдээжэ зад, юрэ бусын юумэн». 12.50 — «Тихие троечники» — үхибүүдтэ фильм. (1-дэхи, 2-дохи сери). 15.00— Баримтата фильмүүд. 15.15— Гайхамшагта совет гүйсэдхэгшэд — Ленинскэ шангай лауреадууд. ...скиин конц... «Манай ко... хөөрэнэ». 16... рэ, отгоо... рэ». 16.45 ... рогв» — о... hайханай ф... ри», «Певец... — hанана ... — Бумбэг... СССР-эй че... кий» (Крас... тель» (Сык... «Дэлхэйн h... 20.30 — «У... хай хөөрэ... галан нойр... 21.15 — «h... элбэг ехээр... тата фильм, 22.35 —«Се... уран hайхан...

ПОНЕДЕЛЬНИК, 23

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Мультфильмнүүд. 10.40 — РСФСР-эй габьяата артист Б. Феоктистовой концерт. (Балалайка). 11.20 — «Дым в лесу» — үхибүүдтэ фильм. 12.10 — «Ан амитадай аймагта». 13.10 — Шэнэ hонин. 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35 — Австрали: газар ба хүнүүд». 16.20 — «Звездочет» — тележурнал. 17.10 — «Шинии ленинскэ библиотекэ». 17.40 — «Арадай аялга дуунууд». 17.55 — Баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 18.55 — «Байгал» — нютагуудай hонин. 19.05 — «Уран зурааша Греков» — киноочерк. 19.25 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00 — Буряад хэлэнэй хэшээл.

Москва. 20.30 — М. Горький. «Достигаев и другие»— ССР Союзай гүрэнэй академическэ Бага театрай фильм-зүжэг. 22.00 — «Время». 22.35 — Фильм-зүжэгэй үргэлжэлэл. 23.30 — Баримтата фильм. 23.45 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — «Одержимость» — баримтата фильм. 9.35, 10.35 — Физикэ. 7-дохи класс. 10.05 — «Ород хэлэн». 11.05 — «Совет гүрэнэй ба хуулиин үндэhэ hуури». 11.35, 12.40 — Ботаника. 6-дахи класс. 11.55 — «Первая мореходная» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 12.10 — «Эрдэм ухаан ба ажабайдал». 13.00 — «hурагшадта хилээмэн тухай». 13.30 — Баримтата фильм. 13.45 — «Багшада—хүгжэмэй хэшээл». 2-дохи класс. 14.40 — «Кто убил Мартина Лютера Кинга?» — баримтата фильм. 15.20 — Д. Свифтын ажабайдалай ба зохёохы ажал ябуулгын хуудаhанууд. 16.20 — Шэнэ hонин.

Улаан-Үдэ 17.55 — «Мачай айлшад». 18.25 — Буряадай АССР-эй Гос... дай инстру... рэй концерт...

Москва. ... предприяти... гын лабора... гуулха дүй... 19.30 — Ф... фортепиано... ха концерт.

Улаан-Үдэ. ... холнууд.

Москва. ... фильмнүүд.

Улаан-Үдэ. ... рүүн хүйтэн...

Москва. ... нойрсогты, ... Уласхоорон... —«Время». ... градская си... hайханай ф...

ВТОРНИК, 24

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Баримтата фильмүүд. 10.40 — М. Горький. «Достигаев и другие» — фильм-зүжэг. 13.00 — Шэнэ hонин. 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35— «По Сибири и Дальнему Востоку» —баримтата фильмүүд. 16.20 — «Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ». 16.55 — «Концертын залда — hурагшад». 17.45 — «Газар дээрэ. Огторгойдо, далай дээрэ».

Улаан-Үдэ. 18.15 — Буряад хэлэнэй хэшээл. 18.45 —«Байгал» — нютагуудай hонин. 18.55 — «Саян». Хүдөөгэй ажалшад тухай дамжуулга. 19.25 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00— «hунгалтые угтуулан». 20.15— «Блокада». А. Чаковскиин адли нэрэтэй романаар уран hайханай фильм. (Нэгэдэхи фильм). «Лужский рубеж». 22.00 — «Время». 22.35 — «hургуулиие хубилган шэнэдхэхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай проектые зүбшэн хэлсэнэбди». 23.05 — Баледэй артистнуудай концерт. 23.50 — «Путешествие по Москве. К Лужникам через Девичье поле»— баримтата фильм. 00.10 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8:55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Телефильм. 9.35 — 10.45 — Байгаали шэнжэлэлгэ. 2-дохи класс. 9.55 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 10.15—Француз хэлэн. 11.05 — ПТУ-гай hурагшадта. «Гоё hайханиие ойлгодог байхаар хүмүүжүүлгэ». 11.35 — 12.40 — Физикэ. 8-дахи класс. 12.05 — «Шатарай hургуули». 13.10 — Түүхэ. 5-дахи класс. 13.35 — Юрэнхы биологи. 10-дахи класс. 14.05 — Зоологи. 7-дохи класс. 14.30 — «Француз хэлэн». 15.00 ... дохи класс. ... моносовой ... хёохы ажал... Шэнэ hонин...

Москва. 18... хэндэнь—hар... нэ техникэ ... далнууд ... фильм. 19.30 ... звезды» — ...

Улаан-Үдэ. ... тиин шиид... лүүлэн». 20... нууд. 20.25 ... hурагшадта ...

Москва. 2... нойрсогты ... Баримтата ... «Время». 22... чи» — уран...

СРЕДА, 25

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Эдиршүүлэй уран бэлиг». 20.25 — «Блокада»— уран hайханай фильм. «Лужский рубеж» (Нэгэдэхи фильм). 12.10—«Аяншалагшадай клуб». 13.10 — Шэнэ hонин. 15.15— Шэнэ hонин. 15.35 — Баримтата фильмүүд. 16.30 —Уласхоорондын конкурснуудай лауреат. Г. Мамайков баян дээрэ наадаха. 17.00 — Баримтата фильм. 18.00 — «Урданай аялга дуунууд». 18.45— «...16 хүрэтэр ба тэрээнhээ дээшэ наhанай».

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Байгал» — нютагуудай hонин.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Арадай хиналтын экран». 20.30 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 20.45 — «Блокада»— уран hайханай фильм. «Пулковский меридиан» — 2-дохи фильм 22.00 — «Время». 22.35 — «Рассвет над Гангом» — баримтата фильм. 23.35 — «Долоон хоногой спорт». 00.05 — Баримтата фильм. 00.15 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 9.35, 10.35 — Географи. 7-дохи класс. 10.05, 13.50 — «Немец хэлэн». 11.05 — ПТУ-гай hурагшадта. Физикэ. 11.35, 12.40 — Юрэнхы биологи 9-дэхи класс. 12.05 — «Гэр бүлэ ба hургуули» 13.10 — Түүхэ. 6-дахи класс. 13.40 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм». 14.20— Д. И. Фонвизин. «Недоросль». 15.05 — «Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 15.20 — «Совет уран зурагай искуствада коммунистын образ». 15.50 — Поэзи. Ольга Берггольц. 16.30 — Шэнэ hонин.

Улаан-Үдэ. 17.50 — «Факел». 18.40 — «Таанадта. агитаторнууд болон политинформаторнууд». 1... оперын дуу... Бальжинима...

Москва. 1... фильм.

Улаан-Үдэ. ... Каспаров» —...

Москва. ... саад». 20.25 ... «Скрипкэ ба... дагдаха хүг...

Улаан-Үдэ. ... холнууд.

Москва 2... нойрсогты. ... «Хүн ба хүү... римтата фи... мя». 22.35 — ... новатые» — ... фильм.

ЧЕТВЕРГ, 26

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 3.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55—«Бидэнэртэй хамта, бидэнэр шэнгеэр хэлсэ, бидэнэрhээ үлүүгээр хэ». 10.55— «Эрдэм ухаан ба техникэ». 11.05 — «Блокада»—уран hайханай фильм. «Пулковский меридиан. 2-дохи фильм. 12.20 —«Арадай уран бэлиг». ... —Шэнэ hонин. 15. ... Шэнэ hонин. 15.35—Индиин Национальна hайндэртэ — Республикын үдэртэ. 16.00—Свердловскын оперо, баледэй академическэ театрай артистнуудай концерт. 16.55 — «Москвичи на марше пятилетки»— баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 17.55 — «Байгал» —мэдээсэлэй программа.

Москва. 18.15 — «Ород хэлэн». 18.45 — «Олон түмэн ажалшадай ленинскэ университет».

Улаан-Үдэ. 19.15 — Уласхоорондын шэнжэлэл. (Буряадаар). 19.30 — «Байгал» — нютагуудай hонин.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ. 20.00— «hунгалтые угтуулан». 20.20— «Блокада» — уран hайханай фильм. «Ленинградский метроном»—1-дэхи фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — «Хүгжэм тухай хөөрэлдөө үргэлжэлүүлнэбди». 23.55 — «Снежные дороги Чукотки» — баримтата фильм. 00.15 — «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Үглөөнэй гимнастика». 9.15—Телефильм. 9.35, 10.45—«Байгаали шэнжэлэлгэ. 4-дэхи класс. 9.55 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильмүүд. 10.15, 13.40 — Испан хэлэн. 11.05 — ПТУ-гай hурагшадта А. М. Горький «На дне». 11.35, 12.40—Ф. М. Достоевский, «Преступление и наказание». 12.05 — «Манай саад». 13.10 — Түүхэ. 7-дохи класс. 14.10 — «В. Вишневский —зохёолшо, коммунист». 15.00 —«Горожане». Уран hайханай фильм. 16.25 — Шэнэ hонин. 17.55 — Уласхоорондын конкурсын лауреат Д. Гайдук фортепиано дээрэ наадаха.

Улаан-Үдэ. ... бэшэгүүдээр... шалдаа» — ... жуулга.

Москва. ... нотонууд». ... дэлгэрүүлгын...

Улаан-Үдэ. ... энхэ байлга... холнууд, 20... эрдэм ухаан...

Москва. 2... нойрсогты, ... «Харгын ... сахиха». 21... фильм. 22.00 ... —«Всем ... hайханай ф... зуудай ба... залhаа иск... лигтэнэй ко... даха.

ТАСС АПН

ХИЛЫН СААНАhАА

СТОКГОЛЬМЫН КОНФЕРЕНЦИ

СТОКГОЛЬМ. Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй хабаадалгатайгаар Европодохи этигэл найдалые, аюулгүй байдалые бэхижүүлгын, буу зэбсэгүүдые хуряалгын хэмжээнүүдые бэелүүлхэ конференци хүдэлмэреэ эндэ үргэлжэлүүлhээр.

Энэ хуралдаанда хабаадажа байhан гүрэнүүдэй ниитын, социально-экономическа байгуулалтын ондо ондоо байгаашье hаань, эдэ оронуудай арадууд эб найрамдалые сахин хамгаалха, дэлхэй дээрэхи термоядерна дайнай аюулые зайсуулан сараха талаар ниитэ нэгэн hанал бодолтой байна гэжэ юрэнхы хөөрэлдөөн дээрэ тэмдэглэгдэнэ. Стокгольмдо болодо байhан хуралдаан эдэ зорилгонуудые туйлаха зорилготой байна.

Социалис оронуудай түлөөлэгшэд үгэ хэлэхэдээ, уласхоорондын политическэ байдалые гуримшуулан hайжаруулха, сэрэгэй хёмороо зүришэлдөөнэй аюулые hулаауулха талаар шэглүүлэгдэhэн үргэн ехэ хэмжээнүүдые тодорхойлбо. Этигэл найдалые бэхижүүлхэ, харилсаа холбоое хүгжөөхэ, сэрэгэй хёмороо зүришэлдөөе hулаауулха талаар шэглүүлэгдэhэн бусад дурадхалнуудые зүбшэн хэлсэхээр социалис оронууд бэлэн байна гэжэ хэлэгдэhэн үгэнүүд дотор тэмдэглэгдэнэ. Конференци дээрэ бүтэмжэтэй hайн хөөрэлдөөнүүдые хэхын тула уласхоорондын олон шухала асуудалнуудые шиидхэхын түлөө социалис гүрэнүүд шууд сэхээр тэмсэнэ.

КПВ-гэй ҮЗЭЛ СУРТАЛАЙ ЗОРИЛГОНУУД

ХАНОЙ. Марксизм-ленинизмын суртал hургаалнуудта үнэн сэхээр ажалшадые хүмүүжүүлхэ гээшэ партиин үзэл сурталай хүдэлмэриин гол шэглэл болоно гэжэ КПВ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СРВ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Чыонг Тинь мэдүүлбэ.

Энэ талаар зорилгонуудые бэелүүлхэ гээшэ ажал ябуулгымнай гол шухала хубинь болоно гээд түрүүшын үдэрhөө хойшо КПВ тоолодог байгаа гэжэ тэрэ үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзалга дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. Партиин съезднүүдэй , КПВ-гэй ЦК-гай пленумүүдэй шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, үзэл сурталай хүдэлмэри социалис байгуулалтын, революционно туйлалтануудые хамгаалгын хэрэгтэ бүримүhэн зорюулагдана. Үзэл сурталай бүхы хүдэлмэрилэгшэд үүсхэл эдэбхиеэ хэлбэришэгүйгөөр дээшэлүүлхэ, партиин стратеги болон хараа шэглэлые олониитэдэ ойлгуулха, дайсадай hүйдхэлтэ ябуулгануудые эсэшэ сусашагүйгөөр элишэлхэ, ниитын ажабайдалда тохёолдоhон хуули буса ябадалнуудта эсэргүүсэн тэмсэхэ ёhотой.

ЭТИГЭЛ НАЙДАЛАЙ, АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛАЙ АША ТУhАДА

СТОКГОЛЬМ. Европодо этигэл найдалые, аюулгүй байдалые бэхижүүлгын хэмжээнүүдые бэелүүлхэ конференци дээрэ гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй хабаадалгатай юрэнхы хөөрэлдөөн үргэлжэлhөөр. Гадаадын политическэ албан зургаануудые толгойлогшонор энэ үргэн ехэ хуралдаан дээрэ табигдаhан асуудалнуудаар оронуудайнгаа хараа бодолые найруулна. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкын январиин 18-да конференци дээрэ хэлэhэн үгэ суглараашадай анхарал татаhан, hонирхол үүсхэhэн байна. Мүнөөнэй уласхоорондын байдалда тэрэ дэлгэрэнгыгээр тогтоо. Хархис хүсэнүүдэй улам түгшүүрилтэй болгожо байhан мүнөө үедэ, СССР-эй, социалис оронуудай, ямар юумэ хэжэ байhан тухай тэрэ хэлэбэ.

ВЬЕТНАМ-ХИТАДАЙ ХИЛЭ ДЭЭРЭХИ hҮИДХЭЛТЭ ЯБУУЛГАНУУД

ХАНОЙ. Вьетнамай ВИА гэдэг информационно агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, Вьетнамай-Хитадай хилэ дээрэ зэбсэгтэ hүйдхэлтэ ябуулганууд болоhон байна.

Январиин 2-hоо эхилжэ Хитадай бүлэг солдадууд Вьетнамай Лангшон, Хатуен, Каобанг, Куангнинь, Хоангльеншон гэхэ мэтэ хойто провинцинуудаар нэгэнтэ бэшэ хилэ эбдэжэ, газар дайда руунь нэбтэрэн оробо. Эдэ hүйдхэлтэ ябуулгануудhаа уламжалан, Вьетнамай талада хүн зон алуулба, хилэ шадарай районуудай хүнүүдтэ материальна ехэ гарза хохидол ушаруулагдаба.

ПРОТОКОЛДО ГАР ТАБИГДАА

БЕЛГРАД. 1984 ондо хоёр оронoй хоорондохи эд бараанай худалдаа наймаан тухай эндэ гар табигдаhан протокол хадаа СССР-эй ба Югославиин худалдаа наймаанай-экономическа харилсаа холбооной амжалтатайгаар хүгжөөгдэжэ байhые батална.

Протоколой үндэhөөр Югослави зарим зүйлэй түүхэй эдүүдые, түхеэрэлгэ болон машинануудые, тусхайлбал, хүнгэн ба ашаанай автомобильнуудые, экскаваторнуудые, түмэр отолдог станогуудые Советскэ Союзhаа абаха байна. Ээлжээндэ СФРЮ хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин түхеэрэлгэнүүдые, ВАЗ болон КамАЗ-да автомашинануудые бүтээхын тула хэрэглэгдэхэ үзелнүүдые, детальнуудые Советскэ Союзда худалдаха. Байгша ондо хоёр оронoй хоорондохи худалдаа наймаанай хэмжээн 7 миллиард долларhоо дээшэ болохо юм.

Советскэ Союз хадаа Югославитай худалдаа наймаа ехээр хэдэг гадаадын оронуудай нэгэниинь болоно,— гэжэ СФРЮ-гэй гадаадын худалдаа наймаанай талаар союзна секретариин орлогшо М. Смиленский ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсэ.

ЯДЕРНА БУУ ЗЭБСЭГГҮЙ ЗОНО ТОГТООХЫН ТҮЛӨӨ

ХЕЛЬСИНКИ. Европын хойто хубида ядерна буу зэбсэггүй зоно байгуулха тухай дурадхалые хойто оронуудай арадууд hүүлэй үедэ үргэнөөр дэмжэнэ гэжэ Финляндиин парламентын түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Президиумэй гэшүүн П. Тюеляярви эндэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. «Энэ hанал бодолые бэелүүлхэ талаар хойто оронуудай холбоо барисаа үргэдхэхые оролдонобди». — гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Хойто оронуудай газар дээрэ ядерна буу зэбсэгүүд үгы юм. Энэ районой гүрэнүүдэй аюулгүй байдалые бэхижүүлhэн, бүгэдэ ниитын аша туhада харюусаhан ядерна буу зэбсэггүй энэ гуримые уласхоорондын хэлсээнүүдээр батадхаа hаа, hайн байгаа. Европын хойто хубида ядерна буу зэбсэггүй зоные байгуулга ядерна буу зэбсэгүүдые хуряахын түлөө тэмсэхые урялаба.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора 2-68-08 зам редактора — 2-62-62 отв. секретарь—2-50-52 секретариат 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-34-05, пропаганды — 2-56-23 промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-61-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63 информации — 2-60-91, переводов — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-33-61, выпускающие — 2-35-95, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография ... ственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ле... Н-02317. Заказ № 19. Индекс...